Jegyzőkönyvi kivonat

Tiszaföldvár Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2013. április 25-én tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Tiszaföldvár Város Önkormányzat Képviselő-testületének
132/ 2013. (IV.25) határozata
a 2012. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló átfogó beszámoló elfogadásáról

1. Tiszaföldvár Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 2012. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló beszámolót a mellékelt tartalommal elfogadja.

2. Tiszaföldvár Város Önkormányzat Képviselő-testülete a beszámoló alapján megállapítja, hogy a városban végzett gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátása a jogszabályok szerint, megfelelő színvonalon történik.

3. Erről értesülnek
    1. Tiszaföldvár Város Polgármestere – Helyben,
    2. Tiszaföldvár Város Önkormányzatának Jegyzője – Helyben,
    3. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala (a Szervezési és Igazgatási Osztály útján)
    4. Polgármesteri Hivatal Szervezési és Igazgatási Osztálya – Helyben,
    5. Egyesített Szociális Intézmény Vezetője – Helyben
    6. A beszámolóban megjelölt intézmények vezetői

K.m.f.

Hegedűs István
polgármester sk.

Hajós Attiláné Dr. Szlama Katalin
címzetes főjegyző sk.

A kivonat hiteléül:
Tiszaföldvár, 2013. április 26.

Patóné Bajkai Diána
jegyzőkönyvvezető

TISZAFÖLDVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK JEGYZŐJE
5430 TISZAFÖLDVÁR, BAJCSY-ZS. ÚT 2. PF.: 56
TEL.: 06 56 470-017 FAX: 06 56 470-001

BESZÁMOLÓ

TISZAFÖLDVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE A 2012. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL

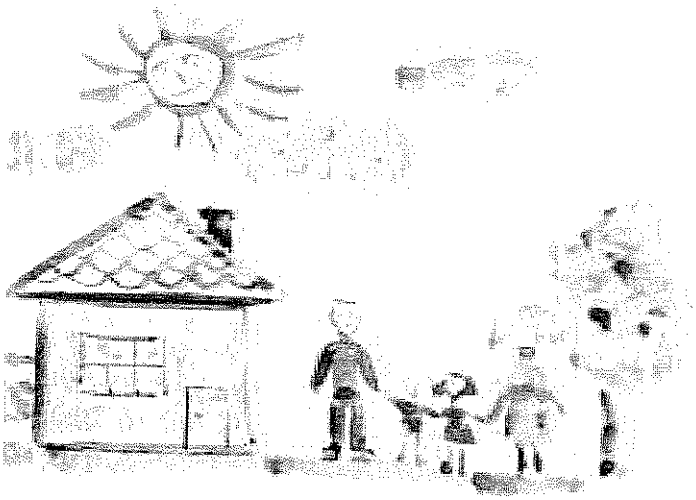

2013. április 11.

A beszámolót összeállították:

Telek Margaretta
Némethné Fehér Gabriella

Dorothy Law Holte: Egy élet a kezedben

Ha a gyerekek kritizálva élnek,
Megtanulnak megbélyegezettnek lenni.

Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
Megtanulnak veszekedni.

Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
Megtanulnak szégyenlősnek lenni.

Ha a gyerekek megszégyenítve élnek,
Megtanulják bűnösnek érezni magukat.

Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.

Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.

Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják az igazságosságot.

Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.

Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.

Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban!

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS 1

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA 3

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA 4

2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 5

2.2. Óvodáztatási támogatás 8

2.3 Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás 9

2.4. Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok 10

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA 12

4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAI, A MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA 25

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN 25

5.1. A jelenlegi legsúlyosabb gyermekvédelmi, gyermekjóléti problémák Tiszaföldváron a jelzőrendszer tapasztalatai alapján 25

5.2. A problémák alapján meghatározott legfontosabb célok, eszközök azok megoldására és javasatok a jövőre vonatkozóan 31

6. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA 33

6.1 Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója 33

6.2. Tapasztalatok a fiatalkori és gyermekkori bűnelkövetésről 33

6.3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelői Szolgálatának 2012. évi tapasztalatai 42

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, A CIVIL SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN 45

ÖSSZEFOGLALÁS 47

FÜGGELÉK 48

BEVEZETÉS

Magyarországon külföldi minták és hazai tapasztalatok alapján 1898-ban cikkelyezték be a XXI. törvénycikket, az első magyar gyermekvédelmi törvényt, melynek értelmében az állam a hatóságilag elhagyottnak nyilvánított gyermekek gondozásának költségeit 7 éves korukig az Országos Betegségellátási Alapból fedezte. A hazai gyermekvédelemben azonban az igazi előrelépést az 1901. évi gyermekvédelmi törvény (VIII. t.c.) jelentette, amely a jelenleg hatályos jogszabály a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló – többször módosított - 1997. évi XXXI. törvényhez (a továbbiakban: Gyvt.) hasonlóan - több évnyi előkészítő munka után - új alapokra helyezte magyar gyermekvédelmet.

A Gyvt. 14. §-a értelmében a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.
A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig átfogó értékelést készít, melynek célja a hatósági munka, illetve a statisztikai adatok bemutatása mellett, a helyi viszonyok tükrében megvizsgálni, a lokálisan jelentkező problémákat, melyek megkövetelik, hogy azok kezeléséhez a legeredményesebb módszereket találjuk meg.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló – többször módosított – 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 170/A. §-a, illetve a Rendelet 10. számú melléklete tartalmazza az átfogó értékelés tartalmi követelményeit, melyek a beszámoló elkészítésekor hatályos normaszöveg értelmében a következők:

- A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
- Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
    - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
    - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
    - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
- Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
    - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),

- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

- A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
- Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciós elképzelések).
- A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
- A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

A beszámoló a Gyer meghatározott tartalmi követelmények szerint épül fel. A minél átfogóbb beszámoló elkészítése érdekében megkerestük a gyermekvédelmi jelző rendszer tagjait – az általános iskolákat, a középiskolát, a bölcsődét és óvodákat, valamit a rendőrséget, az egyházak és ifjúsági civil szervezetek képviselőit is. A beszámoló elkészítésében aktívan közreműködtek az alábbi intézmények, szervezetek vezetői, munkatársai:

- Városi Bölcsőde
- Vadárvácska Óvoda
- Belterületi Óvoda
- Homoki Óvoda
- Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola
- Kossuth Lajos Általános Iskola
- Homoki Általános Iskola
- Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium
- Egyesített Szociális Intézmény Gyermekjóléti Szolgálata
- Szolnoki Rendőrkapitányság, Bűnmegelőzési és Értékelő Alosztály
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelő Szolgálat
- Városi Könyvtár
- Városi Művelődési Ház
- Védőnői Szolgálat
- Római Katolikus Plébánia Tiszaföldvár
- Tiszaföldvári Polgármesteri Hivatal

A 2012-es év adatain és tapasztalatain kívül a beszámoló felvázolja a korábbi és a várható tendenciákat, és megoldási alternatívákat is igyekszik felmutatni a felmerült problémák kezelésére.

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA

A hivatalos adatok szerint Tiszaföldvár állandó népességszáma a 2012. december 31-i állapotnak megfelelően: 11.491 fő. Ez az előző évekhez hasonlóan csökkenő tendenciát mutat. A 2011. évhez képest a település állandó lakosságának száma nagyon csekély mértékben 54 fővel de csökkent.

A település állandó népességszámának korcsoportos bontása az alábbiak szerint alakult:

életkor	férfi	nő	összesen
0 - 2	150	145	295
3 - 5	174	172	346
6 - 13	488	401	889
14 - 17	330	277	607
18 - 59	3414	3261	6675
60 -	1055	1624	2679
Összesen:	**5611**	**5880**	**11491**

Életkor szerinti megoszlás

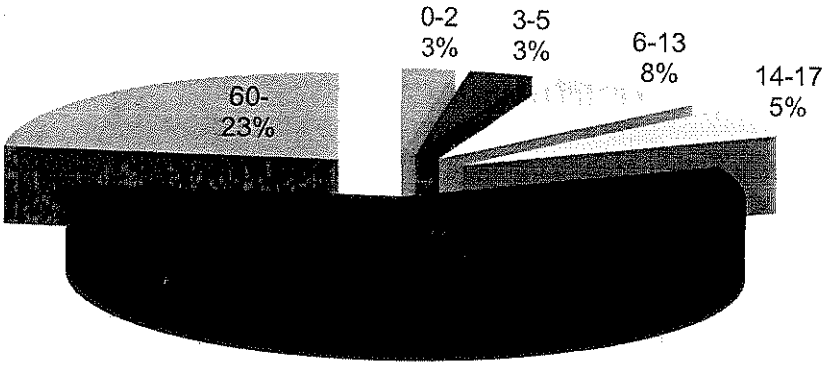

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A Gyvt. határozza meg a gyermekek védelmének rendszerét, és egyidejűleg felhatalmazza a települési önkormányzatot a rendeletalkotásra, mely szabályozza az önkormányzat által pénzben és természetben biztosított gyermekvédelmi ellátások formáit, feltételeit, azok igénybevételének és érvényesítésének módját, szervezeti kereteit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, valamint a személyes gondoskodást nyújtó alapellátásokat.

A Gyvt. szerinti pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, ezen belül óvodáztatási támogatás
- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthonteremtési támogatás,
- a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás,
- az utógondozói ellátás,
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a védelembe vétel,
- a családbafogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- az átmeneti nevelésbe vétel,
- a tartós nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése.

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló - többször módosított - 56/2003. (XII. 30.) ÖR. számú rendeletében szabályozta a hatáskörébe tartozó pénzbeli és természetbeli ellátások részletes szabályait.

2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

2006. január 1-től került bevezetésre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, melyet a Gyvt. és Gyer. szabályoz.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult gyermekétkeztetés esetén normatív kedvezményekre, természetbeni támogatásra (Erzsébet-utalvány), valamint külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A kedvezményre való jogosultságot a gyermeket gondozó család egy főre jutó jövedelme, valamint vagyoni helyzete együttesen határozzák meg.

A jövedelemhatár

- családban élőknél a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 130%-a, mely 2012-ben 37.050,- forint,
- egyedülállóknál, tartós beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermekeknél, valamint nagykorúaknál 140%, mely 2012-ben 39.900,- forint volt. (2009. szeptember 1. óta nem változott)

A vagyon egy főre jutó értéke nem haladhatja meg a gyermeket gondozó családban külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, mely 2012-ben 570.000,- forint, vagy együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét, mely 2012-ben 1.995.000,- forint volt.

Nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

A vagyoni helyzet vizsgálata során nem tekinthető hasznosítható ingatlannak különösen a forgalomképtelen, az elidegenítési tilalom alatt álló és - kivéve, ha a haszonélvezeti jog jogosultja a gyermek vagy a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó - a haszonélvezeti joggal terhelt ingatlan.

A gyermek részére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot – mely természetbeni ellátás – az illetékes települési önkormányzat jegyzője állapítja meg egy évre, mely a következőket tartalmazta 2012. évben:

- normatív kedvezmény gyermekétkeztetésben: bölcsődés, óvodás és a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő 1-8. évfolyamon tanuló számára az étkezés ingyenes,
- normatív kedvezmény iskolai tankönyvvásárlás esetén (12.000,- forint/fő);
- továbbá akinek a jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennállt augusztus hónapban pénzbeli támogatásban részesült melynek gyermekenkénti összege 2012. évben 5.800,- Ft.
- továbbá akinek a jogosultsága a tárgyév november 1. napján fennállt tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatás formájában fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalványban (melynek összege megegyezett a pénzbeli támogatás összegével – 5.800.-Ft) részesült.

Az Erzsébet-utalvány bevezetésének célja az ellátórendszerben lévő források leghatékonyabb elosztása volt. A gyermekek szükségleteihez igazodó, cél szerinti hasznosulásának érdekében az élelmiszeren túl tanszer és iskolai felszerelés és ruházati cikkek vásárlására is felhasználható az utalvány.

A pénzbeli támogatás illetve a természetbeni támogatás teljes összege az államot terheli.

Míg 2011. évben 634 család mintegy 1160 gyermeke részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, addig 2012. évben 595 család mintegy 1082 gyermeke kapta meg a jogosultságot.

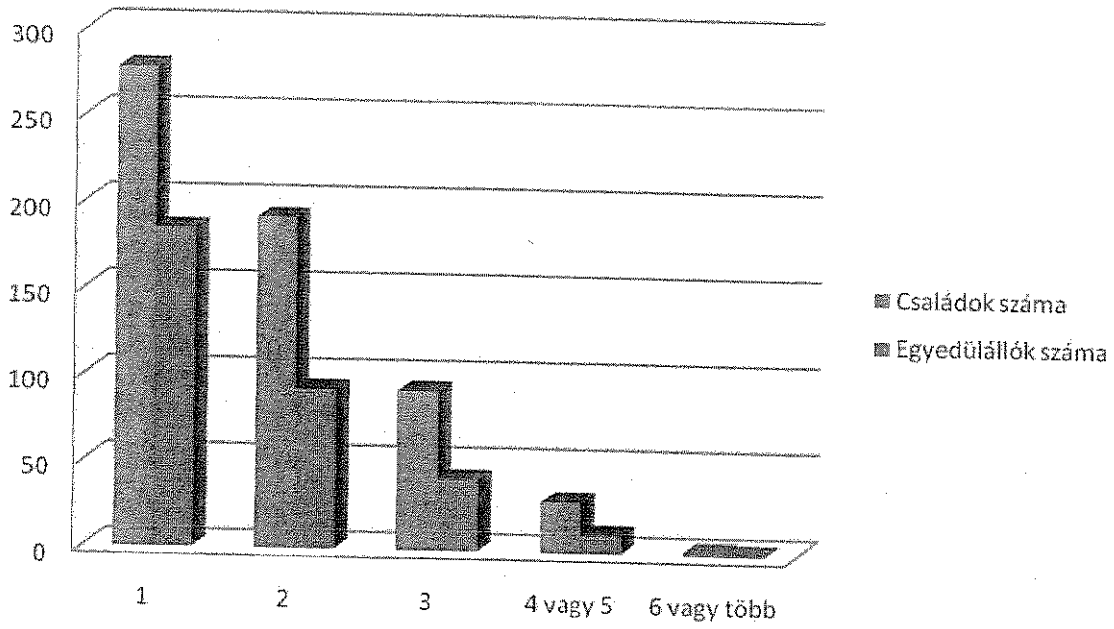

Mint ahogy a fenti diagram mutatja, még mindig többségben vannak az egy-, illetve kétgyermekes családok a három-, vagy többgyermekes családokhoz képest. Sajnos az egyedülálló szülők aránya is folyamatosan nő, a 595családból mintegy 332családban egyedül neveli a szülő a gyermekét, gyermekeit.

Továbbra is a 7-14 éves korosztályból részesülnek a legtöbben kedvezményben. A nagykorú gyermekek száma növekedett. Ez meglepően magas a korábbi években tapasztalt 10-12 főhöz viszonyítva. Ez a korosztály, amely a legkevésbé tudja kihasználni a kedvezmény adta lehetőségeket, főleg ha felsőfokú oktatási intézmény hallgatója. A felvételinél továbbra is többletpontot jelent, ha a jelentkező középiskolai tanulmányai alatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült.

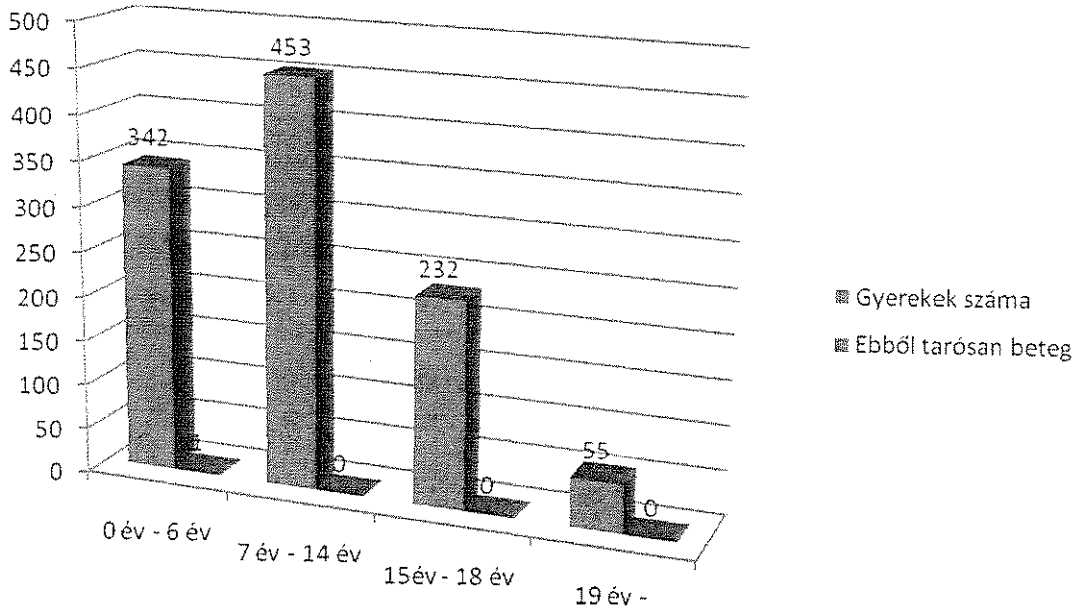

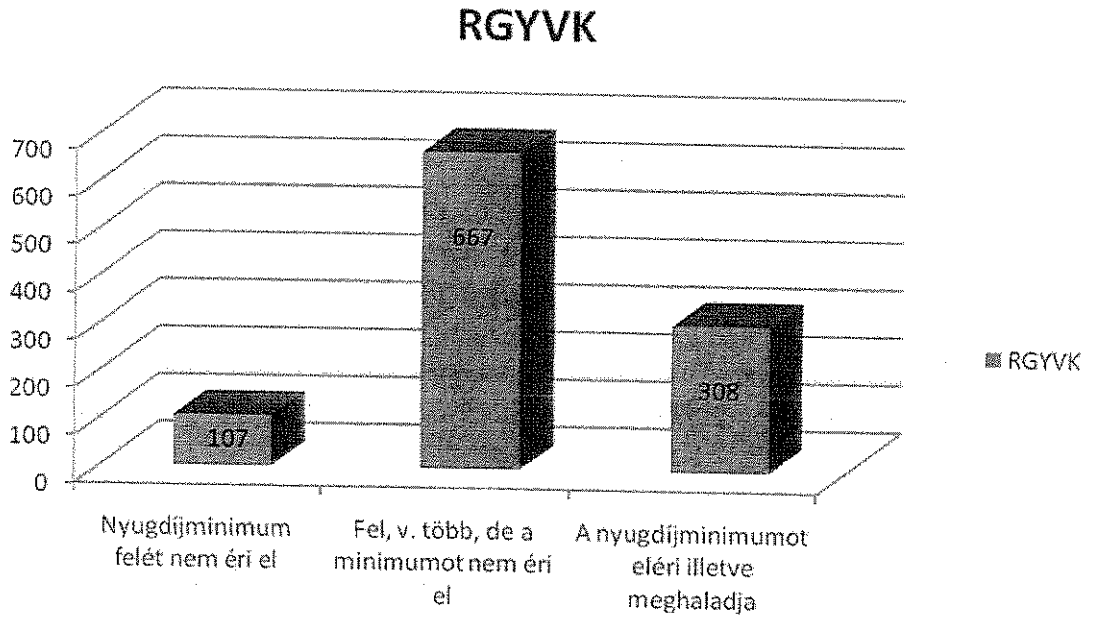

Az egy főre jutó családi jövedelem alapján sajnos még mindig drasztikusan magas azon családok száma, akiknél az egy főre jutó jövedelem
- a nyugdíjminimum felét - 14.250.- Ft - nem éri el (107 gyermek)
- a nyugdíjminimum fele és nyugdíjminimum között (14.250-28.500,- forint közötti) intervallumba esik (667gyermek). A legtöbb család az önkormányzat által folyósított foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, illetve családi pótlékban és valamilyen gyermekgondozási támogatásban részesült csupán.

Ezekben az esetekben a Pártfogó Felügyelői Szolgálat munkatársával szoros kapcsolat tartás történik. A sorozatos bűnismétlések következtében tárgyalt évben két gyermek került Javító-Nevelő Intézetbe.

A Szolgálat gondozási eseteinek alakulását a következő táblázat mutatja :

Gondozási esetek alakulása	2009-ben	2010-ben	**2011-ben**	**2012-be**
Családgondozás keretein belül történő gondozás	81	99	**154**	**110**
Alapellátásban történő gondozás:	89	141	**123**	**142**
Védelembe vétel:	31	33	**50**	**57**
Utógondozás: szakellátásból kikerült	1	1	**1**	**1**
Átmeneti nevelésben lévő:	42	38	**38**	**46**
A gondozásban lévő gyermekek száma összesen:	244	312	**366**	**356**

A jelentős gondozotti létszám stabil beállása számokban egyértelműen kifejeződik, miszerint 2011-ben 238 gondozott család 366 gondozott gyermek volt, 2012-ben pedig 220 család és 356 gyermek.

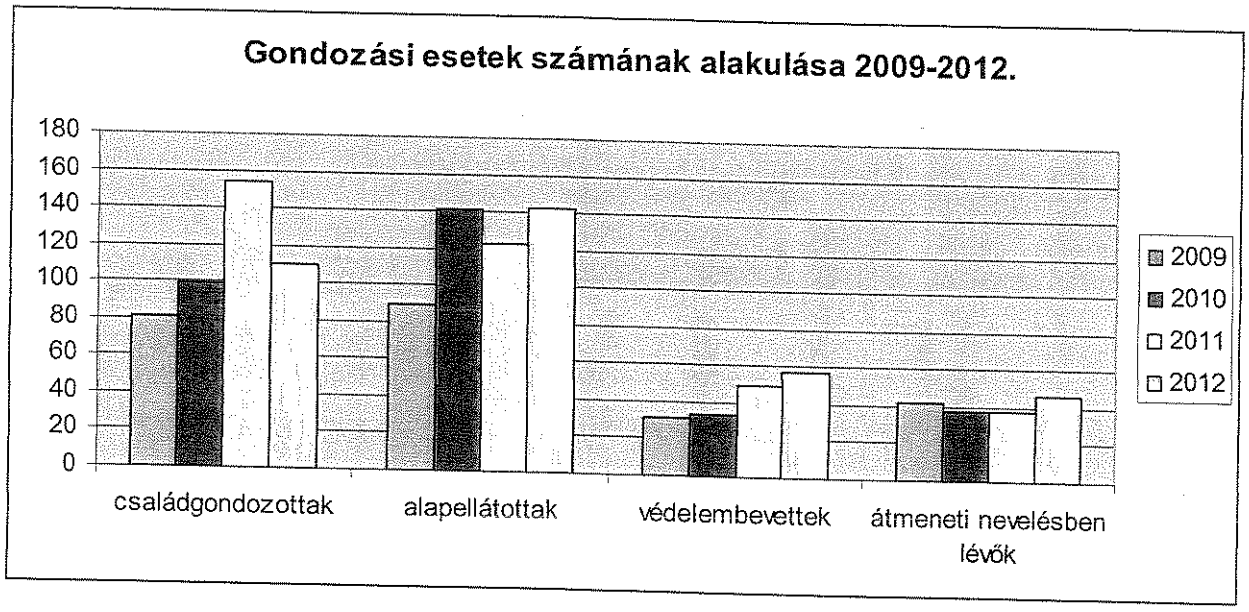

A fenti diagram alapján elmondható, hogy a 2011-es évben a gondozásban lévő gyermekek száma emelkedett, s ez legmarkánsabban az alapellátásban részesülő és az eseti ellátott gyermekek esetében mutatkozik meg. 2012-ben ez a szám csekély mértékben csökkent.

A feladatot ellátó családgondozók száma változatlanul 3 fő.

Összességében elmondható, hogy jellemzően sokproblémás családok kerülnek a látókörbe (anyagi, életvezetési, szenvedély- és pszichiátriai beteg, konfliktusokkal terhelt kapcsolat, gyermeknevelési, magatartási problémák, stb.), szinte minden esetben nagyon összetettek a problémák.

A Gyermekjóléti Szolgálat által kezelt problémák száma típus szerint			
Probléma típusa	2010	2011	2012
Anyagi	631	763	728
Gyermeknevelési	467	480	452
Intézménybe való beilleszkedési nehézség	215	362	309
Magatartászavar	153	160	189
Családi konfliktus	107	92	126
Szülő, család életvitele	230	209	218
Szülői elhanyagolás	53	52	67
Családon belüli bántalmazás	48	137	55
Fogyatékosság, retardáció	66	22	55
Szenvedélybetegség	10	10	17
Problémák száma összesen	1980	2287	2216

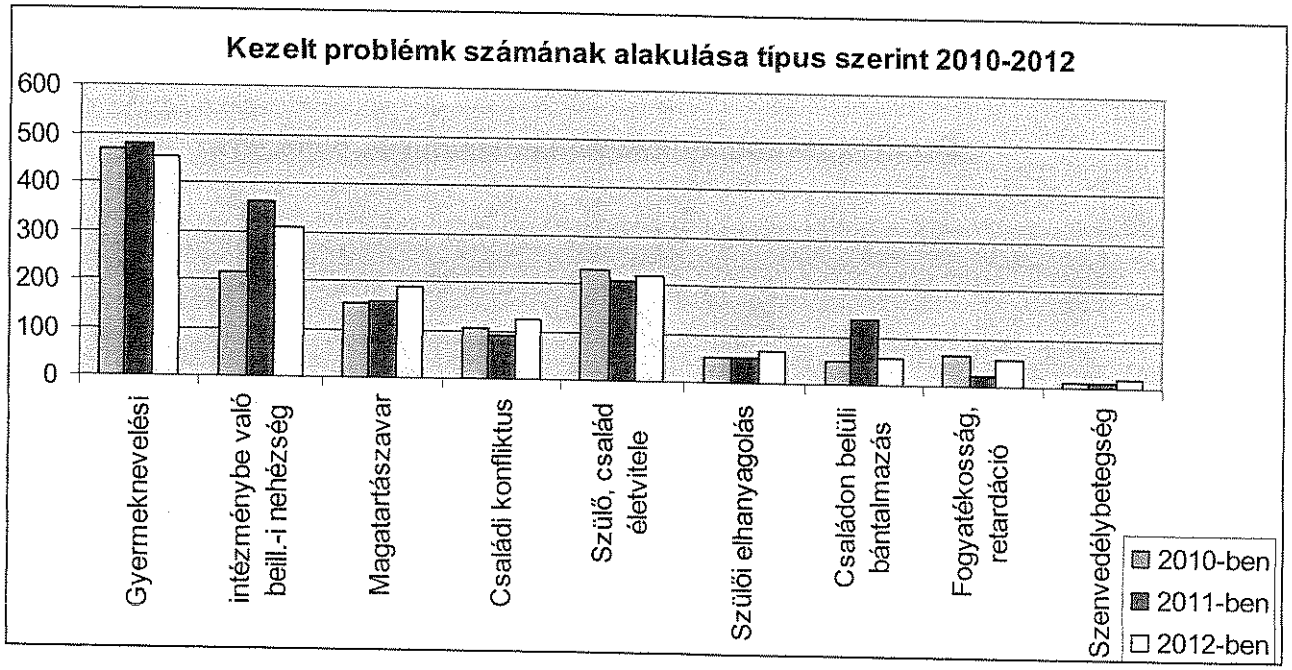

A feladatellátás során szembetűnőek azok a kedvezőtlen társadalmi, gazdasági, politikai változások, az elszegényedés folyamata, melyek közvetlenül a családokat érintik. A gyermekjóléti szolgálatnál jelentkező problémacsoportok közül változatlanul az anyagi és megélhetési problémák voltak a legjellemzőbbek az elmúlt évben, az előzőekhez képest jentős változások nem voltak tapasztalhatók.

Az anyagi problémák megoldása során az információnyújtás mellett, a hivatalos ügyintézésekben is meghatározó mértékű segítséget nyújt a szolgálat az ügyfelei számára

.

Ezen segítség mellett az elmúlt évben a Családsegítő Szolgálattal együttműködve egy alkalommal rászoruló családok számára élelmiszer csomagok osztására került sor. A megélhetési gondok okozta szociális feszültségek okán a lakosság érdeklődése az élelmiszercsomag igénylése iránt felülmúlta a korábbi évekét.

A gyermekjóléti szolgálat munkatársai csatlakoztak a Városi Gyermeknap rendezvénysorozatához, mikor is a vállalkozó kedvű gyerekeket „célbadobós" és „mocsárjáró" játékokkal várták a családgondozók.
A gyermekjóléti szolgálat telephelyén sor került Karácsonyi játszóház megrendezésére is. Szintén a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódva, a lakosság által felajánlott játékokból készített ajándékcsomagból 2012. december 15-én 52 család 122 gyermeke részesült.

Változatlanul magas a gyermeknevelési problémák száma. Ez egy folyamat, amely gyakorlatilag a gyermek serdülőkorba lépésével körülbelül a 12. és 14. év között csúcsosodik ki. A hátterében többnyire egy elhibázott, következetlen nevelésmód áll. Továbbá jellemző, hogy mindig fellelhető hibás működés a családban (hibás érzelmi és viselkedési modellek a környezet részéről), fennáll a családi légkör rejtett vagy nyílt zavara, mely mentálisan is betegít, illetve probléma, hogy a szülő nem mindig partnere a nevelési – oktatási intézménynek a gyermek nevelésében.

A fenti táblázatban szereplő problématípusok nagyon gyakran kerülnek átfedésbe, így a szülői elhanyagolás, a család életvitele párosul a nehéz anyagi helyzettel. Ezekben az esetekben, célirányos, a hiányosságok pótlására irányuló segítségnyújtás történik.

A problémák megoldását célzó szakmai tevékenységek szám szerinti megoszlását az alábbi táblázat és diagram mutatja.

Szakmai tevékenységének száma	2010-ben	2011-ben	2012-ben
Információnyújtás	848	835	882
Tanácsadás	583	380	573
Segítő beszélgetés	356	432	406
Hivatalos ügyekben közreműködés	588	452	450
Családlátogatás	427	559	582
Közvetítés más szolgáltatásba	115	91	98
Átmeneti nevelésbe vétel felülvizsgálati tárgyalása	5	29	11
Védelembe vétel felülvizsgálati tárgyalásán való részvétel	7	6	16
Első Védelembe vétel	3	16	16
Elhelyezési értekezlet	2	2	6
Konfliktuskezelés	16	17	51
Szakmaközi megbeszélés	5	4	4
Szakmai konzultáció jelzőrendszeri tagokkal	483	460	504
Esetkonferencia	2	4	9
Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	13	8	9
Összesen	**4036**	**3239**	**3617**

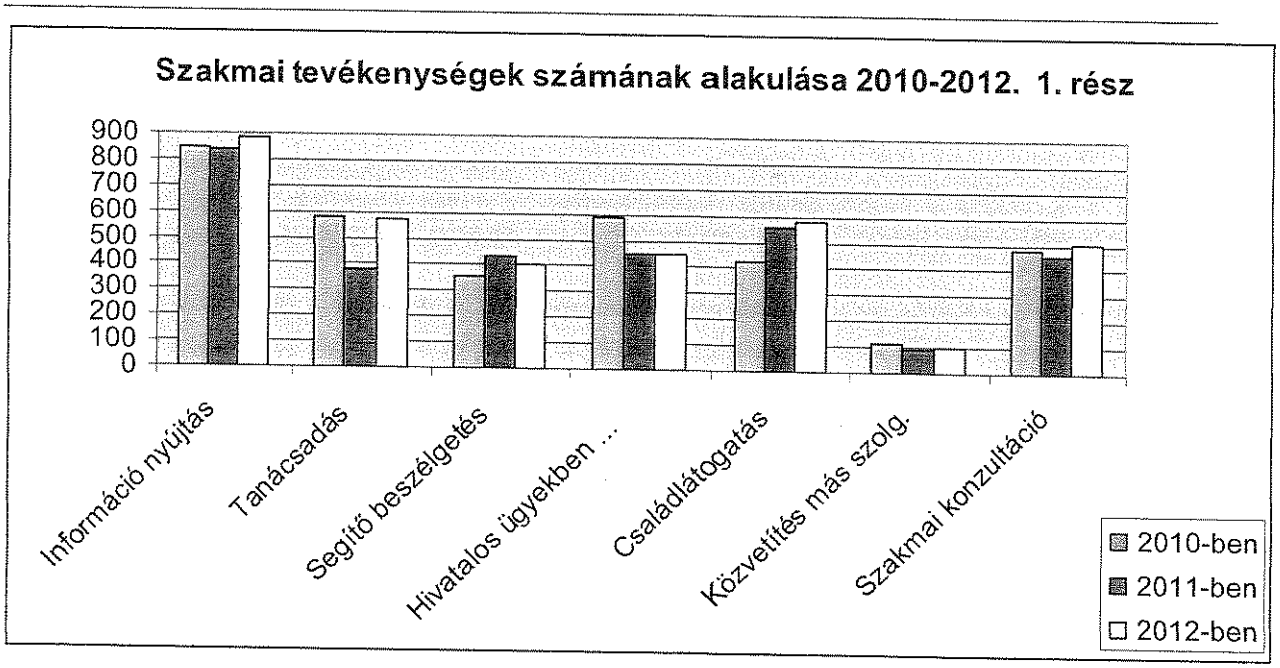

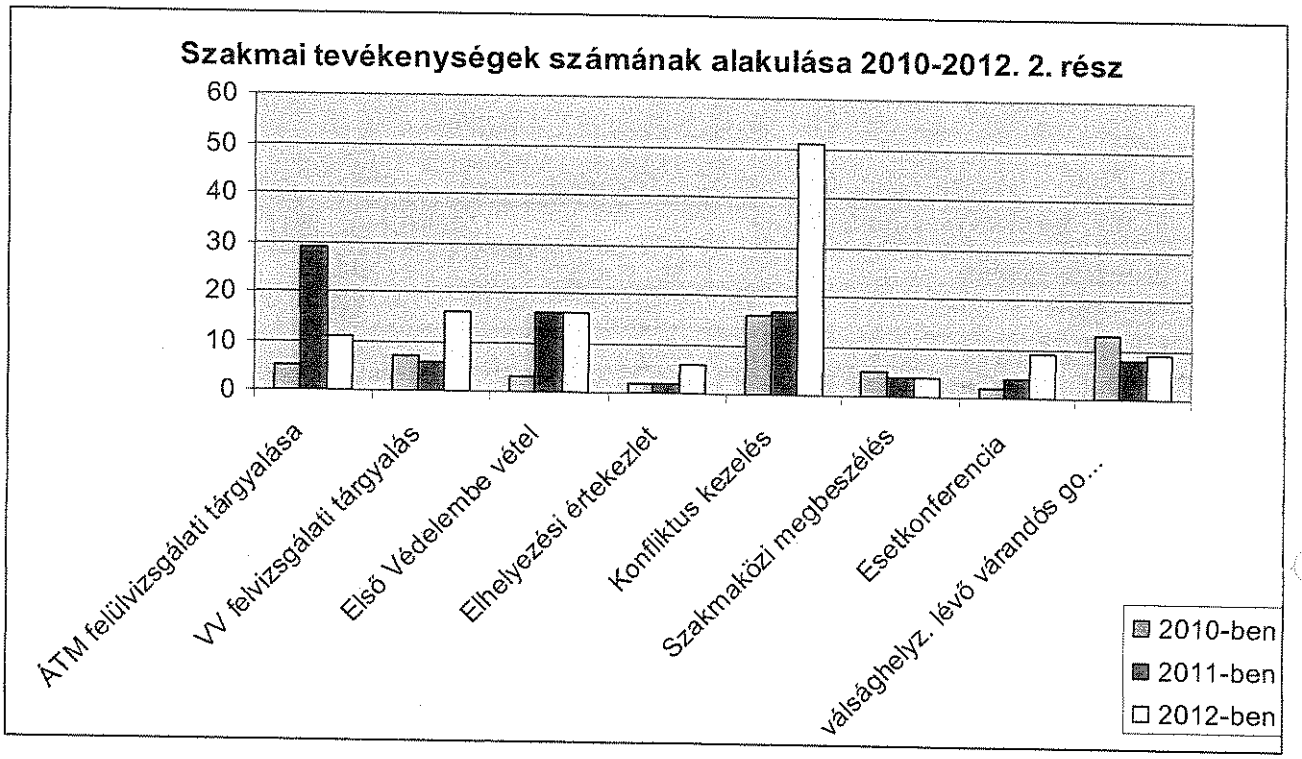

Az elmúlt évek adatait összehasonlítva megmutatkozik, hogy az összes szakmai tevékenység 4036-ről 3239-ra csökkent, majd 3796-re emelkedett. A szakmai tevékenység tekintetében az elmúlt három év kiegyenlítődöttnek látszik.

Számos esetben keresik fel ügyfelek a gyermekjóléti szolgálatot rezsifizetési problémákkal, azaz közüzemi számláikat nem tudják fizetni vagy már jelentős hátralékot halmoztak fel (víz, villany, hulladék, stb.), illetőleg már az adott szolgáltatást ki is kapcsolták az otthonukból. Több gondozott család esetében tudott a szolgálat segítséget nyújtani az előre fizetős villany mérőóra felszerelésében, hogy áramellátásuk biztosítva legyen.

Változatlanul jellemző tapasztalat az, hogy azok a családok, akik egyébként is szűkös anyagi keretből gazdálkodnak legális és illegális helyekről (pénzintézet, magánszemély) uzsorakamatra kölcsönöket, hiteleket vesznek fel, nem mérlegelve azt, hogy a csábító hitelek, kölcsönök igénybevételének következménye az, hogy adósságcsapdába kerülnek. Nem számolnak azzal a veszéllyel, hogy anyagilag ellehetetlenülnek és ezzel együtt kockáztatják otthonuk elvesztését.
Az ilyen folyamatok megelőzésére nagyon kevés eszköz van, hiszen jószerével már akkor fordulnak a szolgálathoz, amikor az adósságba belekeveredtek, illetve a csábító ajánlatok sok esetben nagyobb erővel bírnak, mint a családgondozó által kínált meggyőzés, takarékosságra intő-, pénzbeosztást célzó tanácsadás.

A 2012-es év során egyre több gondozott család került ki az úgynevezett településre újonnan „beköltözők" közül. A település nagyon vonzó az alacsony jövedelemmel rendelkező, nehéz szociális státuszú sok gyermekes családok számára, hiszen a külterületi részen régi, lelakott, rossz állapotban lévő ingatlanokat bérelhetnek, vagy vásárolhatnak meg nagyon alacsony áron, sok esetben részletekben. A jelzőrendszer nem zökkenőmentes működése miatt előfordul, hogy csak több hónapos itt tartózkodás után sikerül információt szerezni a segítségre szorulókról. Gyakorta ekkor derül ki az a tény, hogy a családtagok a településen sem állandó, sem tartózkodási lakcímmel nem rendelkeznek.

Tapasztalatok a családon belüli erőszak, gyermekbántalmazás helyzetéről:
A családon belüli bántalmazás rizikófaktora a családi háttér oldaláról:
- párkapcsolati problémák, diszharmonikus családi légkör, konfliktuskezelő képesség alacsony szintje,
- anyagi problémák, egzisztenciális- és társfüggőség, mely meggátolja a felet, hogy a megromlott kapcsolatából kitudjon lépni,
- erőszak a családtörténetben, a saját szocializációja is sérült,
- alkoholbetegség, pszichés problémák.

2012. évben Szolgálat tudomására jutott családon belüli bántalmazások:
szülők általi:

- fizikai bántalmazás 7 fő,
- lelki bántalmazás 46 fő,

egyéb rokon általi

szexuális bántalmazás 1 fő.

fizikai bántalmazás 1 fő

Családon kívüli bántalmazások körében:

- gyermek általi fizikai bántalmazásban 7 fő

Az **ideiglenes megelőző távoltartás** elrendelése az elmúlt évben a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét három esetben érintette, egy négy és egy tizenhárom éves kislány, és egy tizenhat éves fiúgyermek vonatkozásában. Egyik esetben az anya volt a bántalmazó, ekkor két családbafogadással is igyekezett a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat biztosítani a gyermek családban történő nevelését. Mivel idővel kirajzolódott, hogy a családba fogadó családok nem voltak kellőképpen felkészülve a bántalmazást elszenvedett gyermekkel kapcsolatosan felmerülő nevelési problémák kezelésére, egy gyermek végül a szakellátásba került, hivatásos nevelőszülő gondozza a továbbiakban.

A tizenhárom éves leány esetében védelembe vételre került sor.

A fiatalembert alapellátás keretében került gondozásra, és itt a szülők válására is sor került.

A gyermekjóléti szolgálat mindenkori feladatának tekinti, hogy segítse a jelzőrendszer tagjait a gyermekekkel szembeni rossz bánásmód felismerésében, feltárásában és kezelésében.

A családjukból kiemelt gyermekek szüleinek gondozása:
2012-ben gyermekvédelmi szakellátásba került gyermekek száma 3 fő volt, melyből két esetben a gyermekjóléti szolgálat kezdeményezésére történt az elhelyezés, 1 esetben pedig védőnői javaslat eredményeképpen került ideiglenes elhelyezésre a gyermek. Az utóbbi esetében a család rendezte a körülményeket, és ragaszkodtak gyermekükhöz, így hazakerült a kisded.

A tárgyévben 21 család (46 gyermeket érintve) részesült olyan családgondozásban, ahol a szolgáltatásnak az a célja, hogy a szülő gyermeknevelési körülménye javuljon, képes legyen a későbbiekben az alapvető gondozási-nevelési feladatok ellátására, ezáltal a gyermek visszakerülhessen vérszerinti családjába.
Többnyire az a tapasztalat, hogy a szülők nem tudnak, vagy nem akarnak azonosulni a változtatás szükségességével, ebből következően gyakorta az erőfeszítésre vonatkozó kellő motiváltságot is nélkülözik. Alapvető probléma már a gyermekekkel való rendszeres kapcsolattartás is, melynek a fent említettek mellett jelentős okozója az anyagi helyzetük, ugyanis a kapcsolattartási helyszínekre történő utazás sok esetben komoly költségeket ró a családokra.

Átmeneti nevelt gyermekekkel nem feltétlenül csak úgy kerül a gyermekjóléti szolgálat kapcsolatba, hogy a gyermekek elhelyezésére kerül, hanem előfordul, hogy a szülők településre költöznek, s ez határozza meg az illetékességet.

Várandós anyák gondozása:
A szolgáltatás a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében meghatározott feladatai körében támogatja a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyákat is.
A családgondozók folyamatos kapcsolatban vannak a várandós anya gondozását ellátó személyekkel (pl.: védőnő), tanácsokkal látják el a kismamát, információkat közvetítenek, valamint segítséget nyújtanak a szülőszerepre való felkészülésben, az újszülött fogadásához szükséges fizikai környezet megteremtéséhez.

A 2012-es évben 9 fő szociálisan válsághelyzetben lévő várandós anyával került a szolgálat kapcsolatba. Két esetben a szülők életvitele, lakhatási problémáik, személyiségük alkalmatlansága miatt a született gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezésére került sor.
Egyéb esetekben a szoros családgondozásnak, és a védőnői szolgálat munkatársaival való hathatós együttműködésnek köszönhetően a gyermekek családjukba térhettek haza.

Sajnos megfigyelhető a szociálisan válsághelyzetben lévő várandós anyák számának növekedése az elmúlt években. Válsághelyzetük többnyire életkorukból, instabil párkapcsolatukból, támaszrendszer és anyagi biztonság hiányából valamint az általuk már több gyermekből ellátási nehézségeiből fakad, valamint abból, hogy nem tervezett gyermekvállalásról van szó.
Az édesanyák várandósságuk időtartama alatt többségében nem tudnak megfelelően felkészülni gyermekük fogadására, a szükséges kelengyét számukra megvásárolni egyáltalán

nem, vagy csak hiányosan tudják. Felelősségérzetük születendő gyermekük vonatkozásában nem megfelelő.

A válsághelyzetben lévő várandósokkal párhuzamosan, jelentősen megnövekedett a gyermekeiket egyedül nevelő édesanyák száma is. Élethelyzetüket nehezíti, hogy az egy vagy két gyermekük után járó ellátás nagyon kevés, viszont munkaviszony létesítésére gyermekeik felügyeletének biztosítása és jellemzően alacsony iskolai végzettségük miatt nincs lehetőségük.

3 vagy több gyermeket nevelő szülő anyagi helyzete kissé jobb, azonban, ha lenne is lehetőségük munkát vállalni, gyermekeiket felnőtt felügyelete nélkül nem hagyhatják a nyári szünidő és a tanítás vége után sem. Így munkát vállalni képtelenek. Sok esetben az is problémát okoz, hogy más településre utazzanak egy - egy hivatalos ügyintézés céljából. Ezen édesanyák számára nagyon nagy segítséget jelentene, ha gyermekeiket bölcsődébe tudnák íratni (sajnos jelenleg nagyon kevés férőhellyel működik az intézmény) illetve valaki időszakosan a gyermekek felügyeletének ellátásában segítené őket.

A már elhelyezett gyermekek közül 6 gyermek esetében örökbefogadási eljárásra is sor került, melynek kimeneteléről a gyermekjóléti szolgálat hivatalos információt nem kapott. Egy ötgyermekes család esetében pedig szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti eljárást kezdeményezett a gyámhivatal, mely a szülőre nézve pozitív kimenetellel zárult, gyermekeivel tehát a jövőben is tarthat kapcsolatot.

Személyi – tárgyi feltételek:
A gyermekjóléti szolgálat az Egyesített Szociális Intézmény Családsegítő Szolgálata mellett, önálló szakmai egységként, közös épületben működik.

A feladatellátás három fő, főállású családgondozó foglalkoztatásával történik. Az eseti gondnoki feladatok ellátására 2011. októbertől 2012. novemberéig (az iskoláztatási támogatás felhasználása tekintetében), egy plusz fő félállásban, részmunkaidőben alkalmazásra került.

A szakmai egység munkájának koordinálását rendszeres esetmegbeszéléseken keresztül az intézményvezető látja el. A továbbképzési tervnek megfelelően mindhárom családgondozó konfliktuskezelési tréningen vett részt.
A Gyermekjóléti Módszertani Központ által szervezett szakmai műhelyen több alkalommal megjelentek a munkatársak, emellett „Bűnmegelőzési konferencián" és a KENYSZI rendszer használatával kapcsolatos fórumokon is részt vettek.

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet módosításai alapján a 2012-es év első negyedévétől bevezetésre került, a Központi Elektronikus Nyilvántartás a Szolgáltatást Igénybevevőkről (KENYSZI rendszer – más néven: igénybevevői nyilvántartás). Az igénybevevői nyilvántartás működtetéséhez mindhárom családgondozó hozzáférést kapott. A gondozásban lévő ügyfelek adatainak és a gondozásra vonatkozó információk rögzítése és módosítása, valamint a napi igénybevétel jelentése folyamatosan, az előírásoknak megfelelően minden munkanapon megtörténik.

Az ügyintézésben és az ügyfelekkel való kapcsolattartásban egy telefon, egy telefonos fax készülék és egy fénymásoló áll a gyermekjóléti szolgálat rendelkezésére.

A családokhoz történő eljutás intézményi kerékpárok valamint helyi járatos közlekedés igénybevételével történik, és az intézmény autója szükség esetén rendelkezésre áll.

Az Internet hozzáférés 2012 év elejétől bevezetésre került a gyermekjóléti szolgálathoz.

A Hajnóczy József Gimnázium szociális asszisztens tanulói, illetve főiskolák szociális munkás és szociálpedagógia szakos hallgatói számára szakmai gyakorlati helyet biztosít a szolgálat.

4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAI, A MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

A Jász- Nagykun- Szolnok Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2012. évben ellenőrzés alá vonta Tiszaföldvár Város Önkormányzat fenntartásában működő Városi Bölcsödét. Az ellenőrzés a bölcsőde működésének jogszerűségére, valamint szakmai tevékenységére terjedt ki. Az ellenőrzésre 2012. április 4-én került sor. Az ellenőrzés során a Szociális és Gyámhivatal a következőket állapított meg:
„Az intézményben a gyermekek gondozása a szakmai elvárásoknak megfelelően, jó színvonalon történik. A „belső tereinek", helyiségeinek kialakítása barátságos, megfelelően otthonos és biztonságot sugárzó. A működése jól szervezett, a kialakított napi életgyakorlat – természetesen a házirend keretein belül – megfelelően rugalmas. A gyermekekkel foglakozó munkatársak szakmailag felkészültek és képzett szakemberek, derű és nyugalom jellemzi a bölcsőde működését. A bölcsődébe járó gyermekek gondozását, nevelését szakszerűen biztosítják."

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség a Városi Gyámhivatalnál 2012. évben is folyamatosan ellenőrizte a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése ügyében az év folyamán hozott határozatokat. Az ellenőrzések törvénysértő gyakorlatot egy esetben sem tártak fel, ilyen irányú jelzés nem érkezett.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. A jelenlegi legsúlyosabb gyermekvédelmi, gyermekjóléti problémák Tiszaföldváron a jelzőrendszer tapasztalatai alapján

A településen jelentkező problémák elemzése és bemutatása életkorok szerint, a jelzőrendszer intézményeinek tapasztalatin alapul.

Az **Anya- és Csecsemővédelmi Szolgálat** tapasztalatai szerint az egyes problémák már a terhesség alatt, illetve a gyermek születésekor kiderülnek. Ezek okai legtöbbször a családok rossz szociális körülményei, pénzügyi gondjai, egészségtelen életmódja, rosszul rögzült nevelési elvei.

A védőnők részéről a veszélyeztetett családoknál rendszeres családlátogatás történik a családsegítő szolgálattal felváltva vagy közösen. A nehézségek javítására nehéz végleges megoldást találni, mivel a személyi, pénzügyi helyzet segítése véges. Az érintett családok helyzetének javítása érdekében fontosnak tartják a lehetséges ellátásokról való tájékoztatást.

A **Városi Bölcsőde** 22 bölcsődés korú gyermek gondozását látják el.

A jelentkezők beíratása folyamatos és a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a férőhely telítettségéig történik. Elsősorban munkavállaló szülők gyermekei részesültek előnyben a felvételnél. Hátrányos szociális és családi körülményekre tekintettel, soron kívül felvételt nyert egy ikerpár 2012. novemberében. Az intézményben Érdek-képviseleti Fórum működik, mely a bölcsődében gondozott gyermekek érdekeit képviseli. A bölcsődei felvételt megelőző családlátogatás során tájékozódnak a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődési szintjéről, egészségügyi állapotáról és szociális körülményeiről. Szükség esetén tájékoztatást nyújtanak, tanácsaikkal segítik a szülőket, a kompetenciahatáraikat maximálisan betartva.

A **Vadárvácska Óvoda** (Tiszaföldvár, Kossuth Lajos út 124.) 215 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Napi munkájukban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram alapján készített helyi Nevelési Program az irányadó, valamint a nevelőtestület által elkészített és elfogadott Esélyegyenlőségi Terv. Ezek a programok tartalmazzák az óvoda gyermekvédelmi feladatait is. A Gyermekvédelmi Munkatervben rögzítik a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat. Ezeket a feladatokat havonként lebontják, illetve kiértékelik, mely módszer pontos információt ad a gyermekek helyzetéről.

Az intézmény fontosnak tartja, hogy a gyermekek minél hamarabb bekerüljenek óvodai intézménybe a fejlődés és nevelés szempontjából, valamint a negatív hatások kompenzálása miatt. A gyerekek különböző anyagi hátterű, iskolázottságú, érdeklődési körű és temperamentumú családokból kerülnek az intézménybe. Jelentős arányban élnek megfelelő lakás és anyagi körülmények között, azonban az ő életszínvonaluk minősége is meglehetősen romlott az utóbbi időben az ország gazdasági válsága miatt. A gyermeklétszám csaknem felénél a családban a munkanélküliség probléma. Változatlanul nagy figyelmet fordítanak az 5. életévét betöltött gyermekek kötelező óvodába járásának betartatására, hiszen fontos, hogy minden HH, HHH, SNI gyermek elérje az iskolaérettség szintjét, és időben megkezdjék iskolai tanulmányaikat. A tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése érdekében preventív és korrekciós fejlesztési programokat dolgoztak ki, így segítve az iskolai átmenetet. Az intézményben a HH, HHH, SNI és BTM gyermekek csoportonként egyenlő arányban vannak és az együttes arányuk lényegesen az országos átlag alatt van. A HH, HHH, SNI, BTM gyermekek ellátásában kiemelten fontos szerepe van a hosszú idő óta jól működő partneri együttműködésnek, jelzőrendszernek (védőnői szolgálat, gyermekorvos, családsegítő szolgálat, óvodát megelőző és folytató intézmények). Az intzéményben minden pedagógus feladatának és kötelességének érzi a gyermekvédelmi feladatokban való aktív közreműködést, a családok és a szülők segítségét, segítését.

A **Belterületi Óvoda** (Tiszaföldvár, Szondi út 6/a) 94 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

A térítésmentes étkeztetés következménye, hogy sokkal rendszeresebb a gyermekek óvoda látogatása, a hátrányos helyzetű gyermekek rendszeresen járnak óvodába, csupán néhány esetben kell a szülőt figyelmeztetni a szülői kötelesség gyakorlására. A gyermekek rendszeres óvodáztatása elősegíti, hogy kudarc nélkül éljék meg az iskolai tanulást. Az óvodáztatási támogatás ösztönzi a szülőket a nyári időszakban is az óvodai ellátás igénybe vételére.

Jellemző, hogy egyre több gyermek küszködik lelki problémával az otthoni körülmények miatt (korlátlan és válogatatlan tv műsor nézése, a látottakat nem tudja feldolgozni, emiatt félelem érzete növekszik): mint szülői felügyelet hiánya, bizonytalanságot, elhagyatottságot, félelmet vált ki a gyermekben; valamint lelki szükségletek hiánya (szeretet, megértés, törődés, anya-gyermek testközeli kapcsolata). Az óvónők tapasztalata, hogy a gyermekek többsége szinte minden nap éhesen megy az óvodába, reggeli nélkül érkeznek az óvodába és előfordul, hogy a délutáni uzsonna a nap utolsó étkezése. Továbbra is probléma az óvodában, a szülők közömbössége, a szülői kötelezettségek elmulasztása, hiányzik a szülő részéről a gyermekvédelmi határozatok érvényesítése, többszöri felszólításra sem hozzák be.
A Gyermekjóléti Szolgálattal megfelelő a kapcsolattartás. A Szolgálat szakemberei lehetőségeikhez mérten készségesen együttműködnek. A jelzés a Szolgálat részéről is működik, a beköltözött veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű családok gyermekeit igyekeznek beóvodázni.

A **Homoki Óvoda** (Tiszaföldvár-Homok, Döbrei János út 129.) 139 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Az óvodába járó gyermekek jelentős százaléka hátrányos helyzetű, szegénységben, mélyszegénységben élnek. A szülők általában munkanélküliek, de az is előfordul, hogy a családi pótlékon kívül egyéb ellátást nem kapnak. Jobb esetben minimálbérből, vagy alkalmi munkából élnek. Jellemző az alacsony iskolázottság, a hibás szülői attitűdök, a mentálhigiénés szokások hiánya, a szülők felelőtlen életvitele, a munkanélküliség, az italozó életmód, a rossz lakás viszonyok. Az ingyenes étkeztetés miatt az óvoda kihasználtsága megfelelő, csak abban az esetben maradnak otthon a gyermekek, ha betegek. A gyermekek az óvodába érkezéskor általában már nagyon éhesek. A folyamatos tízóraiztatás lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek akkor tízóraizzanak amikor megéheznek. A tízórai érkezésekor szinte mindenki egyszerre szeretne asztalhoz ülni.

A gyermekek megfelelő napközbeni ellátásához igyekeznek megismerni a családok szociális hátterét, szokásrendszerét, nevelési elvét, a családban kialakult szerepeket, hierarchiát. A szülőkkel való hatékonyabb együttműködés érdekében, kapcsolatrendszert folyamatosan bővítik fejlesztik. Óvodában egy fő gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, valamint a beóvodázási-gyermekvédelmi munkacsoport látja el a gyermekvédelmi feladatokat. A jelzőrendszer megfelelően működik, az együttműködés kölcsönös.

A tiszaföldvári és a cibakházi családsegítő intézményekkel, a védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartanak írásban, vagy telefonon jelzik egymásnak a tapasztalt eseteket, problémákat.

Kossuth Lajos Általános Iskola (Tiszaföldvár, Kossuth út 116-120.) tanulólétszáma 353 fő. Ebből: hátrányos helyzetű (rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül) 203 fő. Veszélyeztetett 20. fő Halmozottan hátrányos helyzetű 83 fő.
A hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók nagy számára tekintettel, az iskolában gyermek és ifjúságvédelmi felelős működik.

A gyermekvédelem területén az előző évekhez hasonlóan az alábbi, gyakorisági sorrendet is tükröző problémákat a jellemzőek:

- magatartási problémák, rongálások,
- igazolatlan hiányzások, reggeli késések,
- lopások,
- dohányzás intézményen kívül, dohánytermékek birtoklása.

A gyermekeket veszélyeztető tényezők között első helyen a rossza anyagi körülmények, a magatartási, beilleszkedési és tanulási problémák szerepelnek. A tanulók leggyakoribb magatartási problémái a tiszteletlen viselkedés, a tanítási órákon való fegyelmezetlenség, verekedés. Nevelési hiányosságok tapasztalhatók. Több tanuló esetében a folyamatos nevelői ráhatás is kevés, ezekben az esetekben a nevelési tanácsadóba, vagy a gyermek-ideggondozóhoz irányítják a súlyosabb magatartási problémával küzdő gyermeket és szülőjét. A tanulók szemléletének formálása, a környezet, a tantermek és az épületek tisztaságának, épségének megtartása, megóvása kiemelt szerepet kap az iskolai nevelés során. A hiányzások száma az előző tanévhez képest emelkedett. Vannak családok, ahol a lehetséges hatósági intézkedések megtétele ellenére az osztályfőnökök rendszeres családlátogatással és a szülővel való rendszeres kapcsolattartással érik el, hogy a tanulók járjanak iskolába. Az intézmény a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzésére – hagyományosan - az egész tanévet végigkövető programsorozatot szervez.
Gyermekjóléti szolgálat munkatársaival napi kapcsolat tartása, konzultációk, esetmegbeszélések a problémák mielőbbi megoldására, együttműködés valósult meg a 2012-es évben.

A **Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola** (Tiszaföldvár, Ószőlő Fő út 3.) tanulói létszám: 366. Hátrányos helyzetű: 167. Halmozottan hátrányos helyzetű: 35.

Az iskola feladatait nagymértékben meghatározza az iskola beiskolázási körzetében élő családok szociális helyzete. Az iskola pedagógusai folyamatosan figyelik, feltárják a gyermekek szociális hátrányait. Az osztályfőnökök rendszeresen kapcsolatot tartanak a szülői házzal, a családtagokkal. A problémákra érzékenyek, igyekeznek azok gyökereit feltárni. A problémakezelés során támaszkodnak a Védőnői szolgálat, az iskolaorvos, a Gyermekjóléti Szolgálat, a gyámhatóság, a nevelési tanácsadó és szükség szerint a rendőrség segítségére.

A jelzőrendszer működtetése jelenleg a tantestület minden tagjának, az osztályfőnököknek és az iskolavezetésnek a közös feladata. Az intézményben a problémamegoldás az alábbiak szerint valósul meg:

- A tantestület tagjai az észlelt problémákat jelzik az osztályfőnökök felé, akik feljegyzéseket, jellemzéseket készítenek, megszervezik az elsődleges segítségadást.
- Jelzéssel élnek az iskolavezetés felé.

- Egyeztetés után az iskola hivatalosan tovább jelzi a problémát a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- A Gyermekjóléti Szolgálat dolgozói az iskola jelzései alapján felveszik a kapcsolatot a családdal.
- Ezután az iskola és a Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolattartása folyamatos és rendszeres.

A jelzőrendszer fent leírt működése bevált. A Gyermekjóléti Szolgálattól azonnali segítséget kapnak, melyet a napi munkánkban jól tudnak hasznosítani. Az iskola szóbeli, írásbeli visszajelzést is kap a probléma megoldása érdekében tett intézkedésekről, amely elengedhetetlenül fontos a továbbhaladás érdekében.
Szülői értekezleten rendszeresen felhívják a szülők figyelmét a rendszeres iskolába járás jelentőségére, a hiányzások igazolásának fontosságára, illetve arra, hogy milyen törvényi következményei vannak a kötelezettségmulasztásnak. Az osztályfőnök fegyelemmel kíséri a rendszeres iskolába járást, az igazolatlan mulasztásokat. Hatékonyságukat az jelzi, ha sikerül vissza fordítani negatív folyamatokat. Ennek megvalósítása érdekében együttműködnek a szülői házzal, a gyermekekkel, szükség szerint más intézmények munkatársaival, szakembereivel.

A **Homoki Általános Iskola** (Tiszaföldvár-Homok, Döbrei János út 133.) tanulói létszám 220 fő. A HH tanulók száma 147 és ebből HH/H 94 fő. A tanulói létszám 67 %-a HH, 44%-a HH/H tanuló. Ez a tanulói összetétel az utóbbi három évben nem mutat jelentős eltérést.

Az intézmény kiemelt feladatként kezelendő problémának a következőket látja:

- Mentális, pszichés zavarok
- Beilleszkedési, magatartási zavarok
- Agresszivitás
- Iskolakerülés – igazolatlan hiányzás
- Egészségtelen életmód / dohányzás, italozás/

Általában a szülők partnerek a problémák kezelésébe, de sajnos gyakran érkezik olyan jelzés, hogy ők is tehetetlenek gyermekük viselkedésével szemben. Az intézmény ha az eszközei nem elegendőek a probléma kezelésére, kéri a Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, jegyző segítségét. Az együttműködést megfelelőnek tartják, napi munkakapcsolat alakult ki, agy-egy problémás eset kapcsán a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival. Az újonnan működ iskolarendőri rendszer, a rendőrök személyes jelenléte, felvilágosító munkájuk, részvételük a fogadó órákon hatékony a prevenciós munkában.

2012-ben 3 tanuló védelembe vétele történt meg a Gyermekjóléti Szolgálat javaslatára, 1 tanuló pedig ideiglenes hatályú elhelyezést nyert. Ezeknél a családoknál a gyermek veszélyeztetése olyan nagyfokú volt, hogy hatékony intézkedésekre volt szükség. 3 tanuló folyamatos gondozásban részesül a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermekpszichiátriai Osztályon. 33 esetben történt felszólítás rendszeres iskolába járás teljesítése érdekében a szülők felé. Egy alkalommal került sor feljelentésre a jegyző felé 50 óra igazolatlan hiányzás miatt, ebben az esetben megtörtént az iskoláztatási támogatás szüneteltetése.

A **Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium** (Tiszaföldvár, Kossuth út 122.) tanulóinak száma 575 fő.

A tanulók közül nagyon sokan érkeznek hátrányos szociokulturális viszonyok között élő családokból és kistelepülésekről. Ez a tendencia a kollégiumi esetében még erősebb. A családokban gyakori a munkanélküliség, az alkohol is megjelenik, és az ebből adódó családi problémák kihatnak a diákok lelkiállapotára, viselkedésére. Viszonylag nagy arányú a hátrányos helyzetű tanulók száma, de egyre nő a halmozottan hátrányos helyzetűek száma is. Néhány tanuló viselkedése, magatartása, társaihoz, illetve tanáraihoz való viszonya nem megfelelő. Ezek a tanulók sokszor alapvető viselkedési normákkal sincsenek tisztában. A mai felgyorsult életben a tanulókat sokféle negatív hatás éri, még a normál családból származó fiatalok előtt is nagyon sok a megoldatlan helyzet. Az osztályfőnökökre, kollégiumi nevelőkre egyre több és bonyolultabb feladat hárul. Többször előfordult, hogy a szülő vagy a tanuló pszichológushoz fordult a felmerülő problémák orvoslására, de nagyon sok idő eltelik, mire a tanuló megfelelő segítséget kap. Az utóbbi időben egyre nehezebbé válik a szülőkkel való kapcsolattartás. Legtöbbször éppen azok a szülők nem működnek együtt, akiknek gyermekével komoly gondok vannak. Néhány osztályban csökken a szülői értekezletek látogatottsága.

A 14-18 éves korosztály nagyon sok veszélynek van kitéve. A tanulók túlnyomó többsége már úgy érkezik a középiskolába, hogy aktívan dohányzik és hétvégén az alkoholfogyasztás sem ritka. Komoly gondot okozott a tanulók növekvő mértékű mulasztása is. A hiányzásokat a házirend szigorításával vissza tudták szorítani. Az igazolatlan hiányzások csökkenése terén visszatartó ereje van a gyámhatósági intézkedéseknek is. Az elmúlt évben sajnos nőt az iskolai agresszió is. Kisebb verekedések előfordultak szünetben a folyosón, a kollégiumban, sőt még a tanórán is. Inkább a gyerekes viselkedés, a felelősség hiánya, a következmények át nem gondolása okozza a magatartási problémát, mint a szándékosság. A tanári felügyelet szigorításával igyekeznek visszaszorítani ezeket a helyzeteket, valamint a súlyosabb esetekben jelzéssel élnek a Gyermekjóléti Szolgálat felé. Elfogadható és szükség szerinti a kapcsolat az iskolaorvossal, az iskolai védőnővel, a gyámhivatallal, a gyermekjóléti szolgálattal, a pedagógiai szakszolgálattal, az Jász-Nagykun Szolnok megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálatával (tanulók pártfogói felügyelete), az önkormányzatokkal és a rendőrséggel.

Római Katolikus Plébánia: 2012. decemberében 40 kisgyermekes családot és egyedülálló rászoruló idős embert láttak el karácsonyra ajándék- és élelmiszercsomaggal az újonnan alakult Karitász csoport gyűjtése jóvoltából. Az említett 40 főből a rászoruló gyermekes családok száma 20 fő, ebből 10 tiszaföldvári. Rendszeres segítséget nyújtanak a segítségért forduló gyermeküket egyedül nevelő, munkanélküli szülőknek, családoknak.
A római katolikus plébánián havi rendszerességgel tartanak kamaszkorúak számára ingyenes drog és alkoholmentes összejöveteleket, lelki beszélgetéseket, a gyermekek, fiatal felnőttek részére kulturált szórakozási lehetőséget is biztosítanak.
Korosztálytól függetlenül a hitoktatásban résztvevőknek (és érdeklődőknek) alkalomszerűen egy-egy ünnephez kapcsolódóan – szülőkkel közösen – kézműves foglalkozásokat szintén ingyenesen szervezik (például ádventi koszorúk készítése). Óvodás és általános iskolás korosztály részére Mikulás-ünnepséget tartanak templomainkban, kb. 100 gyermek részvételével, akiket szüleik is elkísérnek. 2013 nyarára helyi tábort terveznek, amely a hátrányos helyzetű gyermekek számára is megfizethető, bentlakásos ill. napközis jellegű.

Jellemező problémának tartják, hogy a ma élő gyermekek és fiatalok túlnyomó többsége nem tartozik semmilyen gyermek illetve ifjúsági szervezethez, egyesülethez, közösséghez. Az iskolai tanulási idő után sokszor még a család sem várja őket otthon, mert a szülők dolgoznak.

Fontos lenne a fiatalokat ráhangolni arra, hogy ki-ki tehetségéhez, adottságához mérten tartozzon valamilyen közösséghez. Egy pozitív értékeket képviselő közösség, illetve biztonságot és szeretetet adó családi otthon megtartó erőt képvisel a gyermekek számára káros hatások, szenvedélybetegségek kialakulása ellen. Örvendetes pl. a Tiszazugi Földrajzi Múzeum foglalkoztató terme gyermekek számára.

5.2. A problémák alapján meghatározott legfontosabb célok, eszközök azok megoldására és javasatok a jövőre vonatkozóan

Az előző részben az intézmények által felvázolt problémák zömének megoldása nem kizárólag a gyermekvédelmi rendszer feladata, hisz átfogó társadalmi problémákról van szó.

Az intézmények kompetenciájukon belül kezelik az általuk tapasztalt problémákat. Egységes az álláspontjuk a tekintetben, hogy alkalmanként a felmerülő gondok túllépnek az intézmény hatáskörén.

A jövőre vonatkozóan a fenti problémákból kiindulva az alábbi átfogó célokat határozhatjuk meg:

- A szülőkkel való együttműködés erősítése. (Nyílt napok, szülői fórumok számának növelése, nevelési tanácsadás megszervezése a szülők számára. Családi délutánok, nyílt napok, nyílthét a szülői ház és az intézmény szorosabb együttműködésének támogatására.)
- Egészségnevelési program folytatása.
- Szoros együttműködés fenntartása a Gyermekvédelmi és Gyermekjóléti szolgálattal, Rendőrséggel, Védőnőkkel.
- Fellépés a szenvedélybetegségek kiskorúak körében történő elterjedése ellen, valamint a szabálysértések, bűncselekmények megelőzése.
- Szoros együttműködés a Rendőrséggel. (Azonnali segítség kérése olyan esetekben, problémák megoldásában, amely már pedagógiai eszközökkel nem megoldható. Fontos a gyors reagálás, a törvénybe ütköző cselekedetek tudatosítása, ezáltal megelőzése.)
- Olyan iskola létrehozása, iskolai légkör megteremtése, amelyben a gyermek-szülő és a pedagógus is jól érzi magát.
- Veszélyeztetettség időbeli felismerése, prevenciója. Fontos feladat a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése. Figyelemmel kísérni a gyermek életkörülményeit, a közösségi viszonyokat.
- Másság elfogadása, elfogadtatása a gyermekekkel, szülőkkel egyaránt, hátrányok kompenzálása, szegregációmentesség érvényesülése.

- Az intézményi étkeztetés színvonalának megtartása, még nagyobb hangsúly helyezése az egészséges táplálkozásra és életmódra, a gyermekek és a szülők meggyőzése a rendszeres étkezés fontosságáról.

- Rendszeres bölcsődébe, óvodába, iskolába járás fontosságának tudatosítása mind a gyermekben, mint a szülőben, valamint az indokolatlan – akár igazolt, akár igazolatlan – hiányzás számának csökkentése.
- Negatív környezeti hatások lehetőség szerinti csökkentése, és egyidejűleg pozitív példák mutatása a gyermekek számára, széleskörű prevenciós tevékenység folytatása.

A problémák kezelésében és a célok elérése érdekében az alábbi eszközök, módszerek állnak rendelkezésre, melyeket a nevelési-oktatási intézmények mind preventív célzattal, mind a már felszínre került probléma kezelése során alkalmaznak:

- A HH, HHH, SNI és BTMN gyermekek arányos elosztása a gyermekcsoportokban, a gyermekek egyéni, differenciált fejlesztése.
- BTMN gyermekek fejlesztése a Nevelési Tanácsadó ajánlása alapján, fejlesztő pedagógus által.
- A tanköteles korú gyermekek DIFER mérése, közösen a gyermekek leendő tanítóival.
- Az integrációs pedagógiai rendszerhez (IPR) való csatlakozás által segélycsomagok és kulturális rendezvényre jutás biztosítása a HH, HHH gyermekeknek.
- A gyermekek személyiségfejlődésének elősegítése, logopédiai fejlesztéssel, a gyógytestneveléssel, gyógypedagógiai foglalkozásokkal és egyéni fejlesztéssel.
- Az intézmény keretein belül – a mentális támogatáson túl – pszichopedagógiai tanácsadás.
- Logopédiai segítségnyújtás – Nevelési Tanácsadóval együttműködésben
- Mentorálás az Útravaló-Macika programban halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére a tanulásban, otthoni felkészülésben.
- Az egészségnevelési előadások az iskolavédőnők közreműködésével.
- Iskolarendőri rendszer, a rendőrök személyes jelenléte, felvilágosító munkájuk.
- A pedagógia eszközeivel, speciális megsegítéssel, differenciált tanórai és szabadidős tevékenység, egyéni fejlesztés a nevelő-oktató munka során.
- A napközi és a tanulószoba, továbbá különböző foglalkozások biztosítása a gyermekek részére.
- Családi napok szervezése (ingyenes ruha-és játékbörze).
- A szülő rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodai életéről, egyéni fejlődéséről
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai, tanulás megszervezése:
  - Nívócsoportos oktatás (matematika, idegen nyelv)
  - Sajátos nevelési igényű tanulók komplex fejlesztése
  - Felzárkóztató órák.

Az egyes problémák túlnőnek a nevelők, pedagógusok, a jelző rendszer szakembereinek a hatáskörén és intézkedési lehetőségein. Sok esetben társadalmi méretű prevenciós programokra lenne szükség. A már alkalmazott módszereken túl, az előzőekben meghatározott célok elérése érdekében az alábbi – a jelzőrendszer tagjai által egyhangúan kinyilvánított – javaslatok megvalósítására kiemelt hangsúlyt kell fektetni:

- Az egyre súlyosabb és egyre komolyabb problémákkal küszködő gyermekek gondjainak megoldására okvetlenül szükség van pszichológus intézményi alkalmazására.

Az intézményekben állandóan jelenlévő problémák mellett a folyamatos szülői megkeresés is indokolja a független iskola pszichológus alkalmazását. Az évek óta húzódó problémát megoldani látszik a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, melynek 2013. szeptember 1. napjától hatályos 2. melléklete értelmében a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszáma az iskola- illetve óvodapszichológus, a következők szerint: 1-500 gyermek, tanuló között 0,5 fő, 500 gyermek, tanuló felett 1 fő.

- Támogatni szükséges a szabadidő hasznos, kulturált eltöltését szolgáló szabadidős programok, a rendszeres sportolás, testmozgás szervezését.
- A jelzőrendszer tagjai között még szorosabb és folyamatosabb együttműködés kiépítése, mely során legyen rendszeres visszajelzés a megtett intézkedésekről, továbbá egyes esetekben nagyobb együttműködés lenne indokolt a rendőrséggel és a polgárőrséggel, civil szervezetekkel és a helyi egyházakkal.

6. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA

6.1 Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepcióját a 267/2003. (XI. 27.) ÖKT számú határozattal fogadta el.

A koncepció célja az önkormányzat közbiztonsági és bűnmegelőzési céljainak és feladatainak megfogalmazása, a prioritások kijelölése és a lehetőségek feltárásával a megvalósítás módjának meghatározása. A feladatok között kiemelt helyen szerepel a bűnözés utánpótlás bázisának csökkentése, mely a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat és a rendőrség közös munkájával valósul meg a megelőzés során. A megelőző tevékenységet fokozottan kell végezni a halmozottan hátrányos helyzetűek, a veszélyeztetett gyermekek és fiatalkorúak, valamint a visszaesők tekintetében. A feladatok meghatározása között a D.A.D.A. program támogatása, a drogmegelőzési program folyamatossá válása és az áldozatvédelmi tevékenység erősítése, a pedagógusok ez irányú képzésének, továbbképzésének folyamatossá tétele, a korosztályi segítők képzése és a Közrendvédelmi Bizottság létrehozása szerepel.

A Koncepció feladatainak megvalósítása érdekében az oktatási intézmények és a helyi rendőrőrs együttműködnek a prevenció érdekében. Bűnmegelőzési és drogellenes témakörökben tartanak felvilágosító előadásokat általános iskolások részére, valamint a közlekedés biztonságának javítása érdekében szintén szerveznek foglalkozásokat.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása, valamint a családon belüli erőszak visszaszorítása érdekében 2004-ben együttműködési megállapodás jött létre a Szolnoki Rendőrkapitányság és Tiszaföldvár Város Polgármesteri Hivatal Gyámhivatala és Gyámhatósága között.

6.2. Tapasztalatok a fiatalkori és gyermekkori bűnelkövetésről

A Szolnoki Rendőrkapitányság illetékességi területén összesen 6940 bűncselekményt regisztráltak az ország valamennyi nyomozó hatóságát figyelembe véve 2012-ben.

Ez a szám 2011-ben 6562 volt, ami alapján 5,8 %-os emelkedés állapítható meg. A kapitányság illetékességi területén belül a **bűnügyi fertőzöttség** szempontjából a megyeszékhely túlsúlya dominál, a kisebb helységeké nagyságrendekkel alacsonyabb. **Tiszaföldvár város területén** - az ENYÜBS (Egységes Nyomozó Hatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztikai Rendszer) adatai szerint - **2012. évben 617 bűncselekményt regisztráltak**. A bűnügyi helyzet értékelésének legfontosabb mutatója és egyben a lakosság szubjektív biztonságérzetének legmarkánsabb alakítója a regisztrált bűncselekmények száma egy adott területen. Az elmúlt öt év adatait az alábbi táblázatban kerültek feltüntetésre:

	2008	2009	2010	2011	2012
Regisztrált bűncselekmények száma *(ENYÜBS)*	337	409	514	660	617

2012. évben Tiszaföldvár városában 6,52 %-os csökkenés mutatható ki a regisztrált bűncselekmények számában 2011. évhez képest. Külön örvendetes, hogy az évek óta tartó növekedés dinamikáját sikerült megtörni Tiszaföldváron. A 10.000 lakosra számított regisztrált bűncselekmények száma alapján a bűncselekményi fertőzöttség azonban az országos átlagot - amely 474,24 volt - meghaladta. 2012-ben 10.000 lakosra vetítve 554,86 bűncselekményt regisztráltak Tiszaföldváron.
A bűncselekmények struktúrájában nagyobb változás nem állt be, továbbra is **a vagyon elleni bűncselekmények a meghatározóak, a bekövetkezett deliktumok 70,18 %-át, teszik ki.**

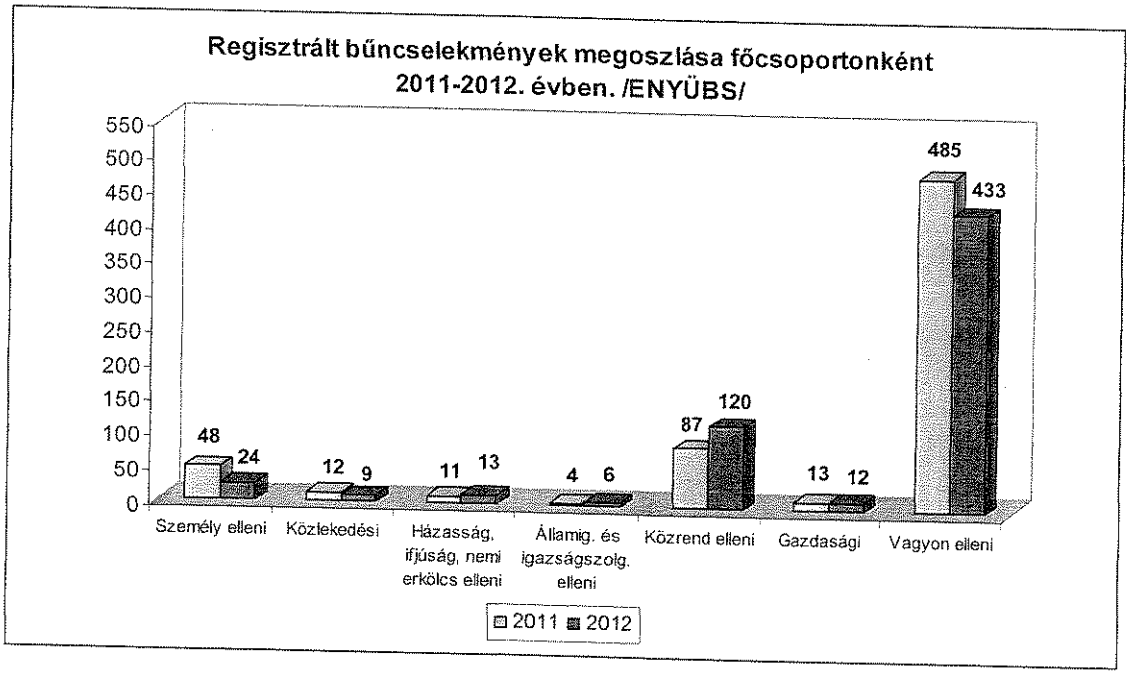

A vagyon elleni bűncselekmények esetében 2011. évhez képest pozitív elmozdulás tapasztalható. Ezen bűncselekmények száma 2011. évben 485, míg 2012. évben 433 volt, amely 10,72 %-os csökkenést jelent.

A házasság család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmények száma 2012. évben 13, az előző évben 11 volt. A 2012-ben regisztrált bűncselekmények közül 11 esetben tartás elmulasztása, 1 esetben szemérem elleni erőszak, 1 esetben szeméremsértés miatt indult büntetőeljárást.

Gazdasági bűncselekmény elkövetése miatt 2012. évben, 12 esetben indult büntetőeljárás. A bűncselekmény kategórián belül 8 esetben indult büntetőeljárást készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés miatt, míg 2011. évben, 4 esetben. A regisztrált közlekedési bűncselekmények száma csökkent, 2012. évben 9, míg a korábbi évben 12 volt. 2012-ben az alábbi közlekedési bűncselekmények történtek a városban: 1 közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény, 1 közúti veszélyeztetés, 2 közúti baleset okozása, 5 ittas járművezetés.

A bűnügyi helyzet értékelése során meg kell említenünk a **sértettek alakulását** is. Tiszaföldváron csökkent az időskorúak (60 éves és idősebb személyek) sérelmére elkövetett bűncselekmények száma, amíg 2011-ben 169 időskorú vált bűncselekmény áldozatává, addig 2012-ben 131. Emelkedett azonban a gyermekkorú (12-ről 16-ra), viszont csökkent a fiatalkorú sértettek száma (25-ről 22-re). A Szolnoki Rendőrkapitányság 2012-ben is nagy hangsúlyt fektet az áldozattá válás megelőzésére mind három korosztálynál.

A bűnügyi helyzet értékelése során figyelmet kell fordítanunk a **felderített bűnelkövetők** összetételére is. Lakóhely szerint Tiszaföldváron 140 bűnelkövető (férfi 127, nő 13) vált ismertté 2012-ben, ez a szám 2011-ben 162 volt (férfi 137, nő 25). Büntetlen bűnelkövető 2012-ben 89 fő volt, büntetett pedig 51 fő. 2011-ben ez a két szám 110 és 52 volt.

A **kiskorú elkövetők** esetében a kapitányság illetékességi területén élők vonatkozásában a fiatalkorú elkövetőknél jelentős csökkenés, míg a gyermekkorúaknál számottevő növekedés figyelhető meg. Amíg a tavalyi évben 158 fiatalkorú és 80 gyermekkorú, elkövetőt regisztráltak, addig a korábbi évben ez a két szám 185 és 57 volt.

A kapitányság illetékességi területén a kiskorúak válogatás nélkül követtek el lopást, gépkocsi feltörést, testi sértést, garázdaságot, esetenként rablást is. A fiatalkorúak és gyermekkorúak bűnelkövetővé válásában a média negatív hatása, valamint a szabadidő hasznos eltöltését célzó programok hiánya egymást erősítő negatív folyamatokat generál. A szegregálódott környezetben élő családok gyermekei, már 9-10 éves koruktól az idősebbek példáját követve lépnek a bűnözés útjára. Ezek a kiskorúak nagyon hamar családfenntartóvá válnak, mert az idősebb családtagok börtönbe kerülnek, vagy egyszerűen azért, mert tudatosan küldik lopni őket, mivel nem büntethetőek. Az ilyen antiszociális környezetben felnövő gyermek nem lát más alternatívát, és így terjedő problémával állunk szemben. E korosztály bűncselekményeit az indokolatlan erőszak és brutalitás is jellemzi. A folyamat megállítása, visszaszorítása - melyre a rendőrség önmagában nem képes - az iskolai prevenciós programok hatékonyságának fokozásával, és minden érintett hatóság, intézmény (rendőrség, gyámhivatalok, jegyzők, pártfogói felügyelői szolgálat) szoros szakmaközi együttműködésével lehetséges.

Tiszaföldvár városában lakó kiskorú elkövetők számának alakulását az alábbi diagram mutatja. **Mind a gyermekkorú, mind pedig a fiatalkorú elkövetők tekintetében csökkenő tendencia mutatható ki** 2011. évhez viszonyítva.

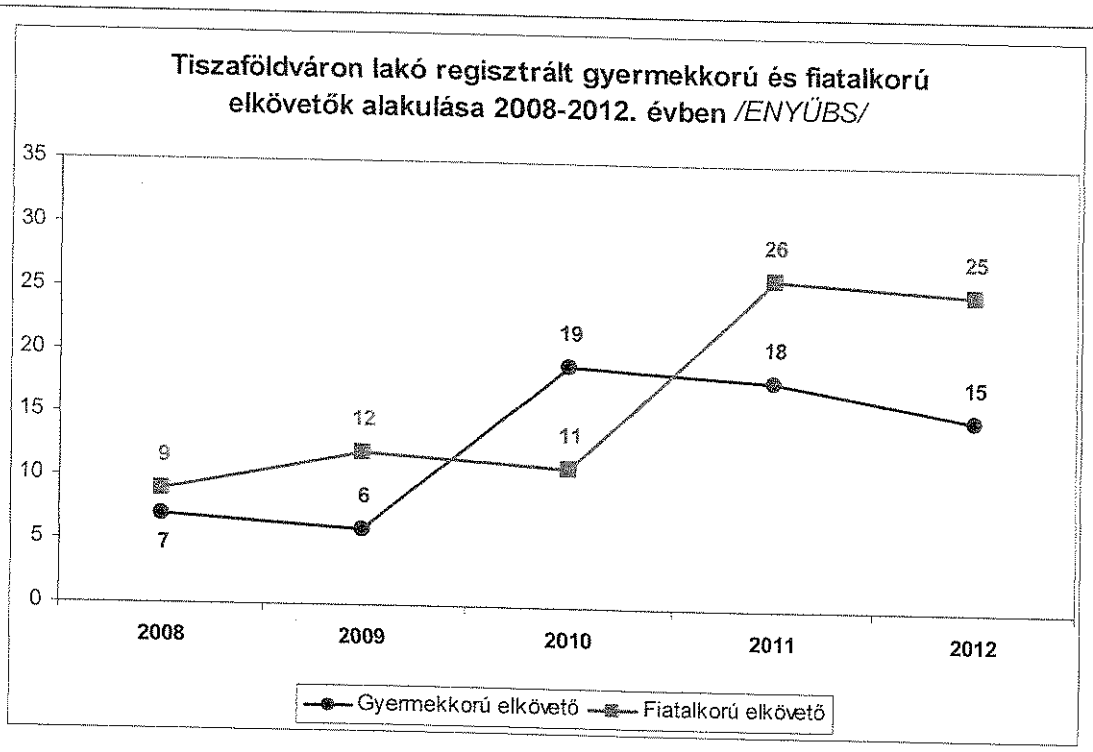

Tiszaföldvár városban a fiatalkorú bűnelkövetőkre egyértelműen **jellemző a vagyon elleni jogsértő cselekmények elkövetése**. Több alkalommal fordult elő, hogy egyes családokban a szülőt, szülőket az általuk elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás alá vonták, ezért a családban élő rokont, vagy saját gyereket vonták be a bűncselekmény elkövetésébe. Ezen esetekben a szülővel szemben kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény miatt is lefolytatják az eljárást. Helyi fiatalkorú követte el 2012. október és november hónapban Tiszaföldvár belterületén azon bűncselekményeket, melyek során vásárlásból lakásukra tartó idős személyektől kerékpárjuk kosarában vagy kézben tartott táskájukat eltulajdonította. Az elkövetőt elfogták, és mivel Tiszaföldvár területén több vagyon elleni bűncselekményt is elkövetett őrizetbe vették, a rendőr kapitányság kezdeményezésére a bíróság előzetes letartóztatásba helyezte. A büntetőeljárás jelenleg is folyamatban van. A tiszaföldvári gyermekkorúak is zömében vagyon elleni bűncselekményeket (lopás, betöréses lopás) követtek el a városban vagy egyedül, vagy fiatalkorú társukkal közösen, valamint közrend elleni bűncselekmények elkövetésében (garázdaság) is részt vettek, amelyeknél az indokolatlan erőszak is jellemzővé vált.

Az alábbi, Tiszaföldváron történt **bűncselekmények elkövetése** miatt indult büntetőeljárás 2012. évben, **tiszaföldvári lakóhelyű, kiskorú elkövető** ellen:

- Egy gyermekkorú fiú egy nyitott ház ajtaján besurrant és onnan készpénzt tulajdonított el.
- Ugyancsak ez a gyermekkorú fiú lakásbetörést követett el, a házból különböző műszaki cikkeket tulajdonított el.
- Szintén ez a fiú - aki év közben betöltötte a 14. életévét - az utcán egy idős nő táskáját a kezéből kitépte, pénztárcáját abból eltulajdonította. Valamint 4 alkalommal, az utcán kerékpárral közlekedő személyektől, a kerékpárok kosaraiban található táskákat tulajdonított el, melyekben pénztárca, készpénz és iratok is voltak, így lopás vétség és visszaélés okirattal vétség miatt indult ellene eljárás.
- Ugyancsak ez a kiskorú és gyermekkorú fiú társa egy üzlet raktárából péksüteményt kívántak eltulajdonítani, de tetten érték őket.

- Szintén ez a kiskorú fiú felnőtt korú társával együtt egy üzlet bejárati ajtaját betörve oda bejutottak és dohánytermékeket, váltópénzt tulajdonítottak el.
- Egy fiatalkorú fiú gyermekkorú fiú társával együtt, egy üresen álló házból kerítés letaposás módszerével gázpalackot és más tárgyakat tulajdonítottak el.
- Két gyermekkorú fiú (akik közül az egyik nem helybeli lakos) hétvégi ház feltörést követett el, ahonnan kéziszerszámokat tulajdonítottak el.
- Két gyermekkorú fiú egy üzlet előtt lezárt kerékpárt tulajdonított el.
- Egy fiatalkorú fiú felnőtt korú társaival betöréses lopásokat követtek el, 3 hétvégi házba hatoltak be, ahonnan különféle értékeket loptak el.
- Két fiatalkorú fiú egy telekről kerékpárt, rotációs kapát, létrát tulajdonított el.
- Egy fiatalkorú fiú egy ház melléképületéből láncfűrészt lopott el.
- Egy másik fiatalkorú fiú egy alsóépületből élelmiszereket tulajdonított el.
- Egy fiatalkorú fiú egy ház ablakán lévő szúnyoghálót beszakítva oda bement, majd készpénzt és mobiltelefont tulajdonított el.
- Ugyancsak ez a fiatalkorú fiú ablak benyomás módszerével behatolt egy hétvégi házba, ahonnan különféle tárgyakat vitt magával.
- Szintén ez a fiatalkorú fiú két felnőtt korú társával együtt dolog elleni erőszakkal behatoltak egy üzletbe, ahonnan dohánytermékeket, szeszesitalokat tulajdonítottak el.
- Egy másik fiatalkorú fiú egy vendéglátó egységbe hatolt be dolog elleni erőszakkal és szintén dohánytermékeket tulajdonított el.
- Egy gyermekkorú fiú az utcán, arcon ütött egy fiatalkorú fiút. Az ügyben garázdaság vétség és könnyű testi sértés vétség elkövetése miatt indult büntetőeljárás.
- Egy gyermekkorú fiú az egyik általános iskolában egy gyermekkorú lányt rugdosott meg, garázdaság vétség miatt folyt ellene eljárás.
- Két lakásotthonban lakó fiatalkorú fiú tettleg bántalmazott két lakásotthonos gyermekkorú fiút. Az ügyben könnyű testi sértés vétség elkövetése miatt folyt büntetőeljárás.
- Egy lakásotthonban lakó fiatalkorú térden szúrta fiatalkorú, fiú lakótársát. Az ügyben súlyos testi sértés bűntettének kísérlete miatt folyt büntetőeljárás.
- Egy fiatalkorú fiú és felnőtt korú társai egy vendéglátóhelyen kölcsönösen bántalmazták egymást, ezért garázdaság elkövetése miatt indult ellenük eljárás.
- Egy fiatalkorú fiú megveréssel fenyegetve kényszerített ki folyamatosan készpénzt egy fiatalkorú fiútól, így zsarolás bűntett miatt indult ellene büntetőeljárás.
- Egy fiatalkorú fiú kábítószert fogyasztott, ezért visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetése miatt lett kihallgatva gyanúsítottként.

A kiskorú elkövetőkkel kapcsolatos **okségi tényezők** összegzésül az alábbiak:

- Szubjektív okok:
  - agresszivitás,
  - anyagi haszonszerzés,
  - kalandvágy,
  - befolyásolhatóság,
- Objektív okok:
  - rossz baráti környezet,
  - iskolai konfliktus,
  - kimaradás az iskolából,
  - osztályismétlés, gyenge tanulmányi eredmény,
  - helytelen nevelés,
  - bűnöző családi környezet.

Gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként meg kell azt is említeni Tiszaföldvár vonatkozásában, hogy 2 kiskorú - egy fiatalkorú lány és egy fiatalkorú fiú - személy volt 2012. évben, akik családból szöktek el (a korábbi évben 4 főt regisztráltunk).

Mind a két esetben a Megelőzési és Értékelő Alosztály jelzéssel élt a tiszaföldvári gyermekjóléti szolgálat felé. A JNSZ Megyei Gyermekvédő Intézet és Gyermekotthon tiszaföldvári lakásotthonaiból 24 alkalommal érkezett bejelentés szökött kiskorúakról a tavalyi évben, 10 esetben gyermekkorú fiú és 14 esetben fiatalkorú fiú volt az eltűnt személy. Többen a rendszeres szökéseik miatt váltak áldozatokká, ill. bűnelkövetőkké. Az intézeti és a családból szökések esetében is megállapítható, hogy az esetek több mint felében a kiskorú személyek önként visszatérnek gondozási, ill. lakóhelyükre, valamint még a körözés elrendelése előtt tartózkodási helyük - köszönhetően elsősorban a bejelentés kapcsán foganatosított gyors rendőri intézkedéseknek - megállapítása megtörtént.

Az elmúlt évekhez hasonlóan **a családon belüli erőszakkal kapcsolatos bejelentések kezelései is kiemelten történik** a vonatkozó ORFK normának megfelelően. Az ilyen jellegű bejelentések nagy része a családtagok veszekedése, egymás bántalmazása miatt történt meg. A zárt ajtók mögötti ismeretlenség, a közömbösség jelzi, hogy az emberek a családon belüli erőszakot még mindig magánügyként kezelik, és csak akkor fordulnak a rendőrséghez segítségért, amikor már nagy a baj. 2012-ben 17 db (a korábbi évben 19 db) olyan bűncselekmény történt Tiszaföldváron, amely a családon belüli erőszakkal volt összefüggésben (pl.: zaklatás, testi sértés, garázdaság, kiskorú veszélyeztetése, tartás elmulasztása).

Ezen túlmenően a vizsgált időszakban, a városban élők vonatkozásában, 36 általános ügyben volt vizsgálódás, ill. zajlott közigazgatási hatósági eljárást családon belüli erőszakkal kapcsolatos rendőri intézkedés alapján, amely valamivel több, mint a korábbi évben előfordult esetszám (31). Ezen ügyekben a Megelőzési és Értékelő Alosztály 6 jelzést küldött a tiszaföldvári gyermekjóléti szolgálat felé, 3 jelzést a családsegítő szolgálat felé és 5 jelzést a gyámhivatal felé, valamint 10 esetben könnyű testi sértés miatt az illetékes bíróság felé. 1 esetben történt kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezésére intézkedés.

2012. évben is egymást segítő, együttműködő, jó kapcsolat volt jellemző a gyámhivatalokkal, a gyermekjóléti - és családsegítő szolgálatokkal, az áldozatsegítő szolgálattal, ill. az óvodák, iskolák, kollégiumok vezetőivel, ifjúságvédelmi felelőseivel és drogügyi koordinátoraival is.

A családon belül történt bűncselekmények áldozatait körültekintően, szinte minden esetben női munkatársak hallgatják meg, elkerülve ezzel a másodlagos áldozattá válást. Rendszeresen rendeznek a témával kapcsolatos konferenciákát, ill. tartanak esetmegbeszéléseket, ahol a gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembereivel közösen, az adott ügynek megfelelően, személyre szabottan tervezik meg a veszélyeztetett kiskorú számára megfelelő intézkedéseket. A tavalyi évben a kapitányságunkon a vonatkozó ORFK normának megfelelően kialakításra került a **gyermekmeghallgató szoba**, melynek átadására ez évben kerülhet majd sor.

2009. október 01-én hatályba lépett a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény, amely lehetőséget biztosít a rendőrség részére az **ideiglenes megelőző távoltartás** elrendelésére. 2012-ben Tiszaföldváron 4 esetben került sor az ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésére. 3 ügyben a bíróság a megelőző távoltartást elrendelte, 1 ügyben mellőzte azt, mivel a törvényi feltételek nem álltak fent.

A rendőrségi **bűnmegelőzés** fontos feladata a biztonságért érzett egyéni és közösségi felelősség kialakításának elősegítése, annak tudatosítása, hogy személye, vagyona megóvásáért mindenki maga és közvetlen környezete, közössége felelős elsősorban.

Rendészeti bűnmegelőzésről kétféle értelemben beszélhetünk. Tágabb értelemben megelőző jellege van szinte valamennyi rendőri intézkedésnek. Szűkebb értelemben a rendőrség bűnmegelőzési szolgálata által kifejtett tevékenységről van szó, amelynek elsődleges célja a proaktív rendőri munka révén a polgárok hozzásegítése biztonságuk kialakításához. Emellett jelentős terület a rendészeti bűnmegelőzés oktatási tevékenysége: iskolai bűnmegelőzési órák, lakossági fórumok, ismeretterjesztő előadások tartása.

A rendészeti bűnmegelőzés az állami és önkormányzati szervekkel, társadalmi szervezetekkel és a lakossággal együttműködve végzett olyan rendőri tevékenység, amely a bűncselekmények számának csökkentését, a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítását és a bűncselekmények áldozatainak segítését célozza. A bűnmegelőzés az a terület, ahol kiemelten fontos a közvetlen kommunikáció a végrehajtó szervek és a társadalom között.

A fentiek megvalósítása érdekében az alábbi **tevékenységek, programok** kapcsolódtak - Tiszaföldvár vonatkozásában - 2012. évben a gyermekvédelemhez.

- A 2011/2012-es és a 2012/2013-as tanévben is tovább folytatódott **„az iskola rendőre"** elnevezésű program, amely nagymértékben segítette a rendőrség által a gyermekek védelmére irányuló átfogó bűn- és baleset-megelőzési tevékenységet. A program célja - lehetőség szerint minden általános iskolának legyen egy iskolarendőre, aki közvetlen kapcsolatban van az iskola vezetésével és a diákokkal - az elmúlt tanévben is megvalósult, mivel a kapitányságunk illetékességi területén 11 szolnoki és 18 vidéki általános iskolában végezték tevékenységüket a rendőrök (összesen 27 fő), így Tiszaföldvár város 4 iskolájában is. Elsősorban az egyenruhás (KMB), valamint a bűn- és baleset-megelőzési területen dolgozó rendőrök folyamatosan tartják a kapcsolatot az iskolák vezetőivel, részt vettek az évnyitókon, a tantestületi és a szülői értekezleteken is. Az iskolák részére bűn- és baleset-megelőzési szóróanyagokat juttattak el, valamint igény szerint bűn- és baleset-megelőzési előadásokat, vetélkedőket tartottak. Tiszaföldváron ebben részt vettek a település polgárőrei is. A megelőzési órák témái között szerepelt a jogkövető magatartási kultúra erősítése, az áldozattá válás megelőzése, valamint a bűnelkövetés veszélyei. Ezeken kívül a legfőbb téma az iskolai agresszió, a droghasználat, a designer drogok, az iskolában elkövetett bűncselekmények, az internetezés és a vakáció veszélyei voltak. A Tiszaföldvári Rendőrőrs állományából 2 fő hivatásos rendőr vesz részt a programban, akik havi rendszerességgel megjelentek az általános iskolákban.

- Május és június hónapban folytatódott a **„Szuperbringa" program** megvalósítása is. A program keretében az illetékességi területen több mint 900 kerékpár lett ellenőrizve, viszont csupán 32 fő kerékpárján voltak meg hiánytalanul a kötelező felszerelések. A többi diák részére kitöltésre kerültek a szülői értesítések. Két tiszaföldvári általános iskola is csatlakozott e programhoz.

- Tiszaföldváron egy általános iskola előtt lévő kijelölt gyalogos átkelőhelynél a rendőrség **„iskolabiztosítást"** végzett. Ennek elsődleges célja a gyermekek biztonságos közlekedésének elősegítése, az iskolák környékeinek preventív célzatú ellenőrzése.

- 2012. év egyik legsikeresebb saját szervezésű rendezvénye volt ismét az április 16. és 20. között megtartott **IV. kapitányságí nyílt hét**, mintegy 2100 fő gyermek részvételével, az óvodás korosztálytól a középiskolásokig bezárólag. Különféle bemutatókon, programokon vehettek részt a kisgyermekek és a diákok: volt rendőrkutyás, fegyverzettechnikai és bűnügyi technikai bemutató, megtekinthettek szolgálati gépkocsit és motorkerékpárt, valamint motorcsónakot is, kipróbálhattak versenyautó és motor szimulátort, megnézhették a Rendőrség-történeti Múzeumának vándorkiállítását, KRESZ- és drog-totót tölthettek ki, részegszemüveges és kerékpáros ügyességi pályán mehettek végig, traffipaxos futáson, valamint bűn- és baleset-megelőzési előadásokon vehettek részt. Társszervek és együttműködő partnerek is részt vettek a rendezvényen, így a polgárőrség, a Humánszolgáltató Központ és a Drogambulancia is. Ekkor került sor a **„Ki a mester két keréken?"** és **„Kerékpáros Iskola Kupa"** versenyek városi döntőjére a kapitányság udvarán 78 fő általános iskolás részvételével, melyeken szintén részt vettek tiszaföldvári fiatalok.

- A **bűn- és baleset-megelőzési, vagyonvédelmi kiadványokat**, valamint az ELBIR rendszeren érkező tájékoztató anyagokat is **folyamatosan juttatják el az érintetteknek** - a rendőrőrsök, a KMB-k, a Polgárőrség segítségével -, valamint rendezvényeken is terjesztik. Ezek megtalálhatóak a kapitányság ügyfélvárójában elhelyezett információs pultnál és a bejárati ajtó melletti faliújságra is kihelyezésre kerülnek. A kapitányság ügyfélvárójában van elhelyezve a „10 biztonsági tanács időseknek!" és az „Internetezz biztonságosan!" címmel készített nagyméretű plakátok is. Az itt található TV képernyőn - ügyfélfogadási időben - megelőzési kisfilmeket vetítenek.
- 2012. december 20-án az **„Élj biztonságban"** elnevezésű, bűn- és baleset-megelőzési témákban, különböző korcsoportoknak kiírt vers-, dal-, próza- és rajzpályázat ünnepélyes díjátadójára került sor a Szolnoki Ifjúsági Házban. A pályázatra összesen 222 db rajz, és 64 db pályamű érkezett be vers, dal, próza kategóriában. A szakmai zsűri a rajzok közül a legjobb 10-et, a vers, dal és próza kategóriában a legjobb 12-őt választotta ki, amelyek díjazásban részesültek. A kiválasztott legjobb rajzok a 2013. évi megelőzési falinaptárra kerültek rá, melyet hagyományoknak megfelelően valamennyi, az illetékességi területen lévő iskolába, közintézménybe, ill. az együttműködő partnerekhez is eljuttatták. Az eredményhirdetést követően a rajzpályázatra beérkezett alkotásokból kiállítást szerveztek a Szolnoki Ifjúsági Ház földszintjén. A Tiszaföldvári Rendőrőrs segítségével a város intézményeibe is került a naptárakból.

A fenti bűn- és baleset-megelőzési programok, rendezvények az idei évben is tovább folytatódnak.

6.3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelői Szolgálatának 2012. évi tapasztalatai

A jelzett időszakban 15 alkalommal került sor környezettanulmány_készítésére. A nyomozó hatóság 7 esetben lopás vétsége, 5 esetben garázdaság vétsége valamint még önbíráskodás, kábítószerrel való visszaélés, és zsarolás vétség miatti 1-1- esetben kezdeményezett büntetőeljárást a településen élő fiatalkorúak ellen, a vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt.

A környezettanulmány a büntetőeljárás egyik bizonyítási eszköze, a fiatalkorúak ellen indított büntetőeljárás során ez nem mellőzhető. Célja: szakszerűen és objektíven bemutatni a terhelt életviszonyaira, életvitelére jellemző tényeket. Az eljárás ezen időszakában a környezettanulmány elkészítése gyakran ad lehetőséget a korai probléma-felismerésre, és anácsadásra, amely csökkentheti a bűnismétlés kockázatát. Az interjúk során a pártfogó felügyelő a bűnmegelőzési érdekek fokozott érvényesítése érdekében feltárják az esetleges családon belüli erőszakra utaló információkat, továbbá adatokat szereznek be a terhelt és családja munkaerő-piaci megjelenésével kapcsolatosan, ill. a szükséges intézkedéseket e vonatkozásokban megteszik.
A környezettanulmányok készítésekor minden esetben megtörtént a gyermekjóléti szolgálatok munkatársaival való kapcsolatfelvétel. A pártfogó felügyelő ezen esetekben tájékozódott, hogy a fiatal elkövető milyen gyermekvédelmi gondoskodásban részesül, illetve veszélyeztetettség észlelése esetén jelzési kötelezettsége van. A tapasztalatok szerint, a helyi gyermekjóléti szolgálat már kapcsolatban állt a terheltekkel és családjaikkal, a családgondozók többnyire azonnal tudtak információt szolgáltatni.
A környezettanulmány elkészítéséhez szükséges iskolai vélemények megkérése gördülékenyen történt, a település oktatási intézményei, és a terheltekkel tanulói jogviszonyban álló iskolák minden esetben együttműködők voltak. A pedagógiai jellemzések minden esetben tartalmazták a környezettanulmány megírásához szükséges információkat.

<u>Pártfogó felügyelői vélemény</u> készítésére, fiatalkorúak esetében - vádemelés elhalasztása előtt magtartási szabály, kötelezettség előírásával kapcsolatban csupán 1 alkalommal került sor. Az eljárás ebben az egy esetben lopás vétsége elkövetésének megalapozott gyanúja miatt indult.

A pártfogó felügyelői véleményt a pártfogó felügyelők az ügyészség és a bíróság megkeresései alapján készítik el, melyben bemutatásra kerülnek az elkövetői magatartás személyes vonatkozásai, az elkövető cselekményhez való viszonya, a személyiségében és körülményekben megjelenő kockázatok, melyek újabb bűnelkövetéshez vezethetnek. Célja, hogy a terhelt személyét, életkörülményeit, a bűncselekmény elkövetéséhez vezető okokat olyan szemszögből vizsgálja és tárja fel, amely egyébként az eljárás adataiból nem, vagy nem kellő részletességgel derül ki.

A 2012. évben 7 fiatalkorú ügyében rendelt el az ügyészség, bíróság <u>pártfogó felügyeletet.</u>
Jelenleg 13 pártfogoltnak van ügye folyamatban van. Az ügyészség 9 esetben a vádemelést elhalasztotta, a bíróság a próbára bocsátás intézkedést alkalmazta 2 fiatal kapcsán, valamint az illetékes bíróság felfüggesztett szabadságvesztés büntetését alkalmazta 2 fő esetében.
Így 13 fő pártfogolt felügyeletének végrehajtása 2013. évben is folyamatban maradt.

Az alternatív szankciók közül kiemelendő, a vádemelés elhalasztás, mivel ezzel az intézkedésekkel a fiatalkorú lehetőséget kap arra, hogy a büntető igazságszolgáltatás rendszeréből kikerüljön. Ennek feltétele, hogy a pártfogó felügyelet ideje alatt a fiatalkorú a magatartási szabályokat betartva, újabb bűncselekményt ne kövessen el. A pártfogó felügyelet jogszabályban meghatározott általános magatartási szabályain túl az elrendelő külön magatartási szabályokat írhat elő a pártfogó felügyelet céljainak elősegítése érdekében. A felnőtt korú pártfogoltakkal szemben gyakrabban alkalmazzák az anyagi természetű, okozott kár megtérítésére vonatkozó, ill. a korlátozó jellegű magatartási szabályokat.

A fiatalkorúakkal szemben szívesebben folyamodtak erkölcsi jellegű, képzettség növelését, oktatási hiányosságok pótlását elrendelő szabályokhoz.

Külön magatartási szabály előírására 7 esetben került sor. Az együttműködés jó a társszervekkel, ennek érdekében személyes konzultációk történnek s a jövőben is szükséges a rendszeres kommunikáció a hatékonyság érdekében.

Egy esetben sem került sor a pártfogoltak közül gyermekvédelmi intézkedésre, védelembe vétel kezdeményezésére.

Illetékességi területen működő oktatási intézmények (ifjúságvédelmi felelősök, osztályfőnökök). Az illetékességi területen, és más területen létesült tanintézmények megkeresése írásban vagy telefonon történt. Ilyenkor, a személyes megkeresés hiányában is megfelelő információ szolgáltatása történt, a pedagógusok készségesen álltak rendelkezésre. Hiányosság: szabályszegés esetén nem élnek jelzéssel a szolgálat felé, ezért előfordul, hogy az információ csak késve jut a pártfogó tudomására.

Illetékességi területen létesült gyermekjóléti szolgálatok: A közelmúltban bevezetett rendelet szerint a szolgálatok 10 óra igazolatlan hiányzásokról már értesülnek az oktatási intézményektől. A leghatékonyabb, és leggyakoribb a családgondozókkal való együttműködés, így időben értesülhet a szolgálat az esetleges szabályszegésről. Több fiatal alapellátás keretén belüli gondoskodásban részesül, vagy elrendelték védelembe vételét. A kirendelt családgondozókkal szorosan együttműködve, párhuzamosan, egymás intézkedéseit figyelembe véve történik az érintett pártfogolt felügyelete.

Az Tiszaföldvári Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival megfelelő szinten megvalósul a kooperáció.

A pártfogoltak esetében a következő problémák merültek fel: tanköteles korúak igazolatlan hiányzásai, dezorganizált családi háttér, baráti környezet befolyásoló hatása, csavargás, alacsony képzettség, családi élet rendezetlensége. A bűnmegelőzés, és a gyermekvédelem érdekében folyamatos az egyeztetés a családgondozóval. A gyermekjóléti szolgálat munkatársától a kért segítség nyújtás és információ szolgáltatás minden esetben megfelelő volt. Intézményi háttér hiányában a pártfogó felügyelők feladatukat eredményesen ellátni csak a közreműködő szervek segítségével tudjuk. Az eszközrendszer az együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználásában van.

A bűnelkövetéshez vezető alapvető okok a hirtelen felindulás és az anyagi javak megszerzése a legtöbb esetben. Szubjektív okok a munkanélküliség, a nehéz szociális helyzet, alkoholproblémák a családban, elhanyagolás a szülők részéről, a negatív hatású baráti környezet, a pozitív, követendő és társadalmilag elfogadott normák és értékek hiánya, az érzelmi sivárság, a céltalanság, a közömbösség, az elkövetők egymásra gyakorolt deviáns hatása. A szülői felügyelet hiánya, a felügyelet nélküli céltalan szabadidő eltöltés jelentős szerepet játszik abban, hogy a fiatalok bűncselekmények elkövetőivé válnak. A fiatalkorúak kikerülve a szülői ellenőrzés alól könnyebben követnek el meggondolatlan cselekményeket, és sokszor akaratlanul is, egymást bátorítva bűnelkövetővé válnak. Gyakori az iskolából való kimaradás, még talán a nyolc általánost sem végzik el. Mindennapi tevékenységüket, életmódjukat a csavargás és tétlenség határozza meg.

Az iskolai rendszerből már kiesett, de a munkaerő-piacra még be nem lépő fiatalok társadalmi integrációját a korlátlanul rendelkezésre álló szabadidő, a jellemzően már deviáns, de legalábbis veszélyeztetett életmód, és a kortárscsoport csaknem kizárólagos hatása miatt rendkívül nehéz intézményes formák között segíteni.
Az igazolatlan hiányzások, iskolakerülés gyakori okai a szülői ösztönzés hiánya, élettársi kapcsolat létesítése, befolyásoló kortárs csoportok hatása, vagy munkavállalás. A tankötelezettség megszűnését követően gyakori a tanulói jogviszony megszüntetése, a rendszeres jövedelemhez jutás reményében. A szülők szeretnének megszabadulni az iskolába járás költségeitől, ezért támogatják a tanulói jogviszony megszakítását.
A rendszerbe való reintegrálásuk legbiztosabb formája a magántanulói jogviszony létesítése (ez csak a rendszerbe való ráintegrálás, a közösségbe, társadalomba való beilleszkedésüket akadályozza, nincs lehetőségük a szocializációs képességek, az együttélés szabályainak elsajátítására).

A szolgálat javasolja az általános iskolás, illetve az oktatási intézmény kötelékéből kikerülő fiatalok (beleértve a magántanulókat is) számára személyiségfejlesztő csoportfoglalkozások és szabadidő hasznos eltöltését elősegítő programok szervezését, és a foglalkozások élére pályázatok útján szakemberek kijelölését. A klubokban, közösségi házakban szervezett ingyenes programokat a helyi fiatalok sajátjaiknak érezhetik, és alternatívaként szolgálnak a csavargással, bandába verődéssel szemben.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, A CIVIL SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN

A gyermekjóléti szolgáltatások ellátásába civil szervezetek közvetlenül nem kapcsolódnak be. A település valamennyi oktatási intézményében működik az intézményt segítő alapítvány.

Az iskolákban a Diákönkormányzatok fontos szerepet kapnak a gyermekvédelmi prevenciós tevékenységben. A diákok érdekvédelme mellett – többek között - a szabadidő hasznos eltöltésében, nyári táborok megszervezésében közreműködnek.

Az ifjúság kulturális, művészeti, sport életének fejlesztése terén egyre több és aktívabb civil szervezet (egyesület) működik, melyek működési területükön jó eredményeket érnek el és hatékonyan hozzájárulnak a gyermekek egészségének, kultúrájának fejlesztéséhez, személyiségük mind teljesebb kibontakozásához. A civil szervezetek működését, programjainak megszervezését 2012-ben is támogatta az önkormányzat.

A Városi Könyvtár 2012. január 19-én foglakozást szervezett hátrányos helyzetű napközis és cigány gyerekeknek. Téma: Hasznos oldalak a neten. A Kossuth Lajos Általános Iskola napközisei látogattak el a könyvtárba. A gyerekek által már ismert oldalakon kívül (chat, myvip, facebook) olyan oldalakkal ismerkedhettek meg amivel tudásukat gyarapíthatták, amik hozzájárultak a tanulás segítéséhez. Felvilágosítást kaptak az oldalak biztonságos használatáról. Tájékozódhattak a virtuális világ veszélyeiről és arról, hogy az internet használata során mely dolgokra kell odafigyelni. Szó volt még a chatelésről és a chat illemszabályairól.

Előadást tartott dr. Orosz Ágnes szolnoki gyermekgyógyász, homeopátiás orvos 2012. március 27-én. A szép számmal megjelent érdeklődő anyukáknak a gyermekbetegségek homeopátiás kezeléséről tartott tájékoztatót. Szintén ezen a rendezvényen megjelent és tanácsokat is adott dr. Kozma Katalin gyermekorvos Kengyelről és dr. Kisné dr. Karsai Ibolya gyógyszerész.

Az elmúlt 8 év hagyományát folytatva, 2012 májusában az Ószőlői Fiókkönyvtár ismét megszervezte és segítette a tiszaföldvári általános iskolák alsó tagozatos tanulóinak közlekedésbiztonsági előadásait. Kecse László a Tiszaföldvár Városi Polgárőr Egyesület elnöke, nyugalmazott rendőr törzszászlós segített a gyerekeknek a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok elsajátításában.

A városi Művelődési Ház tevékenységéhez kapcsolódóan számos gyermek-ifjúsági csoport működésének ad helyet valamint szervez ennek a korosztálynak rendezvényeket, programokat.

A gyermekek szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltését segítik az intézményben működő következő foglalkozások: balett oktatás, társastáncoktatás, moderntánc oktatás, sakk-szakkör. Tapasztalatok szerint a gyermekek általános iskolai korcsoportjainak sokkal több szabadidős tevékenységre van lehetőségük, mint a nagyobb korosztály számára. Ezért is örömteli, hogy az intézményben végzi tevékenységét az ANIME Klub, amelynek tagjai a japán rajzfilmeket és szerepjátékokat kedvelő fiatalok és a TIFE (Tiszaföldvári Fiatalok Egyesület) is. E két csoport már a nagyobb korosztályhoz tartozó fiatalokat segíti a szabadidejük hasznos eltöltésében. Az intézménynek közvetlen kapcsolata van a BMX sportot kedvelő csoporttal, a cserkészekkel, a 24 órás vetélkedőt szervező fiatalokkal. A Tiszaföldvári Fiatalok Egyesülete és a 24 órás vetélkedőt szervező fiatalok az intézmény kezdeményezésére együtt szerveznek programokat. Jó a kapcsolatot a város oktatási intézményeivel és az ott működő diák önkormányzatokkal.

Az intézmény által szervezett rendezvények és programok: filmvetítések, játszóházak szervezése, gyermeknapi családi programok, színházi gyermekelőadások, ifjúsági kerek asztal szervezése a településen működő ifjúsági civilszervezetekkel és csoportokkal. Több alkalommal a helyi gyermekotthon olyan diákjait fogadták az intézményünkben filmvetítésre, akiket nem vittek haza hétvégére. Ingyenes internetezési lehetőség van a földszinten található számítógépeken. A kisebbségi önkormányzattal szoros a kapcsolattartás és tevékenységük segítése. Az intézmény több alkalommal helyet biztosított a gyermekek kapcsolattartásához a családdal az Egyesített Szociális Intézmény kérésére.

A családban felnövekvő gyermek esetében is fontos a szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltése. A szülő felelőssége gyermekének ilyen irányú elfoglaltságának irányítása, amelyhez a Városi Művelődési Ház segítséget igyekszik nyújtani a programjaival, a gyermekekkel kapcsolatos tevékenységekkel. A legfontosabb cél a gyermekek hasztalan csavargásának elkerülése, amely a felnőttek közös felelőssége.

ÖSSZEFOGLALÁS

A gyermekek védelme olyan – a társadalom is számára – kiemelt jelentőségű terület, melynek folyamatos korszerűsítése, jobbítása a mindenkori kormányzat egyik legfontosabb ügye kell hogy legyen. Az 1997-ben megalkotott gyermekvédelmi törvény az első olyan átfogó jogszabály, amely közel egy évszázad után (újra) egységes szemléletű, minden területre kiterjedő, a gyermekvédelem addigi gyakorlatához képest teljes körű reformot jelentő szabályozás. A Gyvt. célja, hogy a családot támogató gyermekjóléti rendszer, illetve a családot „kiegészítő", átmenetileg helyettesítő (szak)ellátási formák egymásra épüljenek, ezzel is növelve a rászoruló gyermekek esélyegyenlőségét. A Gyvt. alapgondolata, hogy a gyermek (lehetőleg vér szerinti) családban történő nevelkedését – elsősorban a megelőzést, illetve a családba való visszakerülést – az állami, önkormányzati, (esetenként civil) szervezetek hatékony együttműködésével kell biztosítani. A szabályozás alaptézisei, hogy a gyermekek mindenekfelett álló érdekét kell figyelembe venni, és a gyermeket a családi környezetéből kizárólag anyagi okból nem lehet kiemelni.

A törvény hatályba lépése óta zajló folyamat – melynek célja egy „merőben új struktúra" megteremtése – felszínre hozta azokat a hiányosságokat és pontatlanságokat ,amelyek megnehezítik a jogszabályt alkalmazók munkáját, és ellentmondásossá tehetik a törvény végrehajtását. Ennek következtében mind a Gyvt. mind a Gyer. szabályai az elmúlt 15 évben számos alkalommal módosultak. Így történt ez 2013. január 1. napján is, hisz ismét jelentősen módosult mindkét jogszabály, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet szabályai is. A módosításra a közigazgatási rendszer átalakítása kapcsán került sor, melynek következtésben korábban jegyzői hatáskörbe tartozó gyámhatósági faladatok nagy része (kifejezetten a gyermekvédelmi feladatok mint: védelembe vételi ügyek, ideiglenes hatályú elhelyezések, családi pótlék természetben történő folyósítása, iskoláztatási támogatás szüneteltetése) a járási gyámhivatalok hatáskörébe kerültek. A szervezeti átalakítás célja - összhangban a járási átalakítási programmal - az önkormányzati és állami feladatok szétválasztása. Az új rendszer bevezetésével az államigazgatási ügyek nagy része, így a jegyzői gyámhatósági feladatok egy része is átkerült a járási hivatalokhoz.

Hangsúlyoznunk kell ugyanakkor, hogy a hatáskör változás az Önkormányzat gyermekjóléti feladat ellátási kötelezettségét csak részben érintette, hiszen a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 13. §. (1) bekezdésének 8. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében továbbra is ellátandó helyi önkormányzati feladat: a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítása.

Az önkormányzati feladatellátásban jelentős segítséget jelent, hogy Tiszaföldváron a jelzőrendszer tagjai között az együttműködés kiemelkedően jól működik. A jelzőrendszer tagjai a beszámoló elkészítéséhez is magas szakmai színvonalat képviselő tájékoztatást nyújtottak, melyekből kivétel nélkül kitűnik a gyermekvédelem és gyermekjólét központi témaként történő kezelése, és naprakész ismeretük a jelenleg legsúlyosabbnak ítélt problémákról és azok kezeléséről.

A beszámoló elkészítésében segítséget nyújtóknak ezúton is köszönetet mondunk. A beszámoló a következő intézmények írásos anyagai alapján került kidolgozásra: Belterületi Óvoda (Rusznák Sándorné intézményvezető), Vadárvácska Óvoda (Bene Józsefné intézményvezető), Homoki Óvoda (Budai Mária intézményvezető), Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola (Szécsi Lászlóné intézményvezető), Homoki Általános Iskola (Lázárné Kiss Edit intézményvezető), Kossuth Lajos Általános Iskola (Lakatosné Tóth Anita intézményvezető), Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium (Kürtös Zsuzsanna intézményvezető), Védőnői Szolgálat dolgozói, Városi Könyvtár (Gyarmatiné Sajtos Brigitta intézményvezető), Városi Művelődési Ház (Dobróka András intézményvezető, Boros Istvánné szervező) Római Katolikos Plébánia (Kovácsik Antal plébániavezető) Városi Bölcsőde (Tóthné Barta Mária intézményvezető és Izbéki Antalné), Egyesített Szociális Intézmény (Czene Krisztina intézményvezető), Szolnoki Rendőrkapitányság (Szabó Zoltán rendőr alezredes rendőrségi tanácsos, Fábián Sándor rendőr alezredes), Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazságügyi Hivatal (Benkéné Szamec Anita pártfogó felügyelő), Tiszaföldvári Polgármesteri Hivatal (Telek Margaretta osztályvezető, Némethné Fehér Gabriella köztisztviselő).

FÜGGELÉK

A beszámolóban használt fogalmak magyarázata

Gyermek, kiskorú: az, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve, ha házasságot kötött. A házasságkötés nem jár a nagykorúság megszerzésével, ha a házasságot a bíróság a cselekvőképesség hiánya vagy a kiskorúság miatt szükséges gyámhatósági engedély hiánya miatt nyilvánította érvénytelennek. (Ptk. 12.§)

Fiatalkorú: az a személy, aki a szabálysértés vagy a bűncselekmény elkövetésekor 14. évét betöltötte, de 18. évét még nem. (Gyvt. 5.§)

Fiatal felnőtt: az a nagykorú személy, aki a 24. évét nem töltötte be. (Gyvt. 5. §)

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló (HH): az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. (1993. évi LXXIX. tv. 121. § (1))

Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH): az a gyermek, az a tanuló, - a fentieken túl – akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.
(1993. évi LXXIX. tv. 121. § (1))

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (SNI): az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján
a) testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,

b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd. (1993. évi LXXIX. tv. 121. § (1))

Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN): Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd (a továbbiakban együtt: beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló), illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg. (1993. évi LXXIX. tv. 30. § (7)) A rossz családi kapcsolatoktól kezdve a traumákon át, érzelem vagy észlelési vagy részképesség zavarban szenvedő gyerektől az idegrendszer működésén át több oka is lehet a magatartászavaroknak, mely tanulási nehézségekre is épülhet megakadályozva a beilleszkedést.

Jelzőrendszer: A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást. (Szt. 64. §)

Család: egy lakásban, vagy személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális, gyermekvédelmi intézményben együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező közeli hozzátartozók közössége. (Szt. 4.§ (1))

Veszélyeztetettség: olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult - állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. (Gyvt. 5. §)

Deviancia: a társadalmi, közösségi normáktól való eltérő viselkedés, attitűd és értékkészlet egyes személyek vagy csoportok esetében

Prevenció: megelőzés, a gyógyítás, a mentálhigiéné napjainkban előtérbe került legfontosabb feladata

Szocializáció: az egyén beilleszkedése a társadalomba, a társadalom életében való hatékony részvételhez szükséges szabályok, normák elsajátítása; a szocializációnak két fajtája ismert: 1. családi vagy elsődleges 2. intézményes vagy másodlagos

Szegregáció: elválasztás, elkülönítés; a társadalmi távolságtartás intézményesített, fizikai elkülönülésben kifejeződő formája